יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 196 | לאדז, דינסטאג, י' אלול תרצ"ד | צוועלפטער יאהרגאנג | Łódź, Wtorek, 21 sierpnia 1934 r. | № 196

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

יודישע וועלט=קאנפערענץ

דעלעגאטען פון 25 לענדער. — די אויפגאבען. — דער וועג צום יודישען קאנגרעס.— רעפעראט פון ד"ר נחום גאלדמאן וועגען דער לאגע פון יודישען פאלק. — רעדע פון ראבי סטיפען וויז. — עס וועלען אויך זיין געהיימע זיצונגען. — פערשטארקען דעם באיקאט געגען דייטשלאנד ביז די יודען וועלען דארט צוריקבעקומען זייער רעכט

שלום אש אפעלירט צו רופן א יודישן וועלט-קאנגרעס

זשענעווא, 20 (יט"א) טעלעגראפיש)

היינט איז אווענד איז ערעפענט געווארען די יודישע וועלט־קאנפערענץ. עס באטייליגען זיך דעלעגאטען פון 25 לענדער. פון פערשידענע ציוניסטישע און נישט ציוניסטישע ארגאניזאציעס.

די ערעפנונגס - רעדע האט געהאלטען ד"ר נחום גאלדמאן, באלד נאכדעם ווי ער ווידמעט א פאר ווארימע ווערטער דעם פערשטארבענעם לעא מאצקין ז"ל, רעדט ער ארום די אויפגאבען פון דער קאנפערענץ, וועלכע וועט דארפען אנצייכענען די ריכטליניען אויף ווייטער. דאן נעמט דער רעדנער אנאליזירען די לאגע פון די דייטשע יודען, פערגלייכענדיג זיי מיט די לעצטע אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען אין מזרח, גערט וועגען די מינדערהייטס־פראגען, וואס וועלען גאר בקרוב בעהאנדעלט ווערען פאר'ן פארום פון פעלקער־בונד, און געהט איבער צו דער לאגע פון די יודען אין סאוויעט־רוסלאנד. און צום אנטיסעמיטיזם, וואס האט זיך לעצטענס פערשפרייט אויף דער גאנצער וועלט.

שפעטער געהט דער רעדנער איבער צו בעהאנדלען די סיבות, צוליב וועלכע עס איז נישט געלונגען צוזאמענצורופען דעם יודישען וועלט - קאנגרעס. אבער ער האפט, אז גאר בקרוב, וועט דער וועלט - קאנגרעס דאך יא צוזאמענגערופען ווערען.

דאנקענדיג פאר'ן אנטייל, ווייזט דער רעדנער אן, אז א טייל יודישע ארגאניזאציעס פון מערב־אייראפע און אמעריקא האבען זיך אפגעזאגט צו באטייליגען אין דער קאנפערענץ, מאכענדיג געוויסע בעוואָרענישען, ער גלויבט אבער, אז ביי בעזונדערע פראגען, וועלען זיי אויך געהן צוזאמען מיט די אנגענומענע בעשלוסען פון דער וועלט־קאנפערענץ.

לסוף טיילט ד"ר נחום גאלדמאן מיט, אז א טייל זיצונגען וועלען זיין געהיימע, און א טייל עפענטליכע. די רעזאלוציעס וועלען זיין עפענטליכע.

די וואהלען צום פרעזידיום און אין די קאמיסיעס, זיי צלען פארקומען מארגען.

מיט'ן רעפעראט פון ד"ר נחום גאלדמאן, ווערט אלס פארזיצענדער פון דער ערעפנונגס - זיצונג געוועהלט, ראבי סטיפען וויז, וועלכער ווידמעט דייו גאנצע רעדע דעם אנדענקען פון פערשטארבענעם לעא מאצקין ז"ל.

מיט'ן רעפעראט פון ד"ר נחום גאלדמאן, וועגען דער לאגע פון יודישען פאלק, ווערט די ערעפנונגס־זיצונג געשלאסען.

גענף, 20 (ספ. טעל.)

צו דער יודישער קאנפערענץ זענען געקומען פון פוילען: ד"ר גאטליב, דעפ. ראזמארין, הרב רובינשטיין, ד"ר שיפער און רעד. וואלקאוויטש. א חוץ דעם איז אויך געקומען דעפ. יצחק גרינבוים.

שלום אש און אנדריי ספיר, האבען אין הייסע ווערטער גערופען איינצואָרדענען דעם יודישען קאנגרעס.

אין זיין רעפעראט האט ד"ר גאלדמאן זיך בעזונדער אפגעשטעלט אויף דער לאגע פון יודען אין דייטשלאנד און האט דערקלערט, אז אזוי לאנג, ווי עס וועלען אנהאלטען די יודען־פערפאלגונגען אין דייטשלאנד קען נישט זיין קיין רייד וועגען א פערשטענדיגונג צווישען די יודען און דער דייטשער רעגירונג. דאס יודישע פאלק וועט ווייטער פיהרען דעם קאמף קעגען דער דייטשער אנטיסעמיטישער פאליטיק און אז דער פאר א יאהרע פראקלאמירטער באיקאט געגען דייטשלאנד וועט נאך מעהר פערשטארקט ווערען, און וועט פערעדיגט ווערען ערשט דעמאלט, ווען יודען וועלען בעקומען גלייכע רעכט אין דייטשלאנד.

רעדענדיג וועגען דער לאגע פון יודען אין ראטען־פערבאנד, האט ד"ר גאלדמאן פעסטגעשטעלט, אז די לאגע פון די דארטיגע יודען איז א שלעכטע און, אז מ'דארף אנווענדען אלע בעמיהונגען די לאגע אויסצובעסערן און געבען די מעגליכקייט פאר די דארטיגע יודען פון א פרייער, נאציאנאלער אנטוויקלונג אין ראטען־פערבאנד.

אפשטעלענדיג זיך אויף די אנטיסעמיטישע טענדענצען, וועלכע פערשטארקען זיך אין די לעצטע צייט, האט ד"ר גאלדמאן אונטערגעשטראכען, אז די מיסיע פון יודישען פאלק איז צו קעמפען האנד ביי האנד מיט אלע פארטגעשריטענע עלעמענטען פון דער גאנצער וועלט געגען די טענדענצען, וועלכע בעדראָהען די צוריקגאנג פון דער ציוויליזאציע.

צום סוף פון זיין רעפעראט, האט ד"ר גאלדמאן אויפגעפאדערט צוזאמענצורופען דעם יודישען קאנגרעס, וועלכער איז דער איינציגער, וואס איז אימשטאנד צו לעזען אלע יודישע פראבלעמען.

נפטר געווארען דער ראדזימינער רבי זצ"ל

אטוואצק, 20 (טעלעפאניש)

נעכטען אינדערפריה איז אין אטוואצק נפטר געווארען, אין זאלצבערג'ס ווילע, דער ראדזימינער רבי אהרן מנחם מענדעל גוטערמאן ז"ל אין עלטער פון 75 יאהר.

דער רבי האט געוואוינט אין ווארשא אויף פאוויא 14. דער נפטר איז קראנק־געווען א לענגערע צייט. פרייטאג איז ער אפערירט געווארען און ווי די דאקטוירים האבען געזאגט האט זיך די אפעראציע גוט איינגעגעבען, פונדעסטוועגען איז דער קראנקער נפטר געווארען אויפן דריטען טאג.

אטוואצק, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) וועגען

די לעצטע מינוטען

פון נפטר גיט מען איבער:

זונטאג ביינאכט האט מען בעמערקט, אז דעם רבי'ן ווערט ערגער, זיין געזונט צושטאנד פערערגערט זיך פון מינוט צו מינוט. מען האט ארויסגערופען עטליכע דאקטוירים אויף א קאנסיליום צום קראנקען רבי'ן און די דאקטוירים האבען פעסטגעשטעלט, אז דער צושטאנד פון חולה איז א זעהר ערנסטער.

ארום דער ווילע אין וועלכע דער רבי האט געוואוינט זענען אין דערזעלבער צייט געווען פערזאמעלט טויזענטער חסידים, וועלכע האבען נישט אויפגעהערט צו זאגען תהלים. ווי נאר דער עולם האט זיך דערוואוסט וועגען דעם ערנסטען געזונד צושטאנד פון רבי'ן האט אויסגעבראכען א גע וואלדיגע יללה און דאס תהלים זאגען איז געווא רען נאך שטארקער. באלד האט מען אויך אלארמירט דורכן טעלעפאן די ראדזימינער חסידים פון אלע שטעט אין פוילען, מען זאל זאגען תהלים פאר'ן געזונד פון רבי'ן.

פארטאגס איז דער רבי נפטר געווארען. צווישען עולם איז אויסגעבראכען א הארצרייסענד געוויין און דאס תהלים זאגען איז איבערגעריסען געווארען.

די ידיעה וועגען דער פטירה פון ראדזימינער רבי ז"ל, האט זיך בליץ שנעל פערשפרייט אויך אין ווארשא, פון וואנען עס זענען ארויסגעפאהרען קיין אטוואצק מאסען חסידים און מעהרערע רביים.

צוליב דעם, וואס דער נפטר האט נישט איבערגעלאזען קיין ממלא מקום, איז צווישען די מקורבים ענטשטאנען די פראגע,

ווער עס זאל זיין דער ממלא מקומו

מ'האט גערעכענט, אז דער נפטר האט וועגען דעם אנגעצייכענט אין זיין צוואה. האט מען גענומען זוכען אין דער צוואה, און מען האט נישט געפונען.

ווייטער איז ענטשטאנען די פראגע

וואו מען זאל דעם נפטר קובר זיין?

די אלטע חסידים האבען געענטפערט, אז מען זאל דעם נפטר קובר זיין אין אהל פון זיין זיידען דעם ראדזימינער רבין ר' יעקב אריה זצ"ל, וואס געפינט זיך אין ווארשא. די יונגע חסידים האבען דאגעגען פערלאנגט, אז מען זאל דעם נפטר איבערפיהרען קיין ראדזימין אין דעם אהל פון זיין פאטער ר' שלמה'לע זצ"ל. איז בעשלאסען מען זאל זעצען א בית-דין, וועלכער זאל פסקנען. מען האט געזעצט א בית=דין פון אנגעזעהענע רבנים און רביים און דער בית-דין האט גע'פסקנט:

היות דאס איבערפיהרען דעם נפטר קיין ראדזימין, דארף פארקומען דורך ווארשא, וואלט געווען א בושה פאר זיין זיידען זצ"ל, אז מען זאל דעם נפטר נישט קובר זיין נעבען איהם. דעריבער זאל מען דעם נפטר

קובר זיין אין אהל נעבען זיין זיידען זצ"ל אין ווארשא

אויף איבערצופיהרען דעם נפטר קיין ווארשא האט מען זיך געווענדען צום „חסד של אמת" אין ווארשא צו שטעלען צו דיספאזיציע דעם עגלה-אויטא. האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז דער דאזיגער אויטא איז רעקווירירט געווארען דורכ'ן שמייער אמט.

דער פרעזעס פון „חסד של אמת" האט זיך דאן געווענדעט צום שטייער אמט מיט א בקשה, צו בעפרייען דעם עגלה-אויטא אויף 1 טאג, צוליב דער פטירה פון ראדזימינער רבי ז"ל. דער נאטשעלניק איז דער בקשה נאכגעקומען.

(ווייטער זעה 3טע זייט)

Dziś OTWARCIE sklepu CUKRÓW i CZEKOLADY „LADY" właśc.: Marjan Mazurkiewicz NARUTOWICZA 14 Piłsudskiego 69 poleca Wyroby pierwszorzędnych fabryk po CENACH ściśle fabrycznych

העלענאוו

היינט, דינסטאג, 8.30 א זייגער אוונד — גרויסער סימפאנישער קאנצערט

אין פראגראם: וואגנער, ליסט א.א. אונטער לייטונג פון ס. פיעטרושקא

9=טע סימפאניע

אונטער דער ליטונג פון בראניסלאוו שולץ (ווארשע)

אויספיהרענדע: דארא סקורי, ר. לעווינסקא, מ. גרינוואלד און ש. לעווין. כאר פון דער געזעלשאפט „הזמיר" און לאדזשער פילהארמאנישער ארקעסטער. איינגאנג 1.09 זל.

אלע אייראפעאישע קאנפליקטן

קאנען רעגולירט ווערען אויפן פרידליכען וועג

ערקלערונגען פון טשעכישען אויסערן-מיניסטער בענעש

פאריז, 20 (ספ. טעל.)

דער טשעכאסלאוואקישער אויסערן-מיניסטער ד"ר בענעש, האט אויף דער פראגע פון א פאר=שטעהער פון „פטי זשורנאל" צי עס וועט זיין א מלחמה, געענטפערט, אז ער האלט נישט א מלחמה פאר א נויטווענדיגקייט. עס זענען פאראן א סך מיטלען אפצוהאלטען פון א מלחמה. אלע אייראפעאישע פראבלעמען ווי למשל די ענטוואפנונג, סאאר=געביט, אנשלוס, פראגע וועגען די האבסבורגער און אויך די סיטואציע אויפ'ן ווייטען מזרח, קאנען רעגולירט ווערען אויף א פרידליכען אופן און מען דארף נישט אנקומען צו רעווידירען די טראקטאטען.

א רייה פראבלעמען קאנען פונדעסטוועגען דערפיהרען צו א מלחמה, אויב מ'וועט זיי נישט אויף א ריכטיגען אופן רעגולירען. צווישען די דאזיגע פראגען דארף מען אנרופען דאס צוריק אויפלעבען די האבסבורגער, צוליב וועלכע מען דארף זיך רעכענען מיט זעהר ערנסטע קאנסעקווענצען.

מיניסטער בענעש האט זיך ארויסגעזאגט געגען אנשלוס און האט ערקלערט: „אונזער פאליטיק איז איינפאך: נישט קיין אנשלוס, נישט אויפלעבען די האבסבורגער, נאר טעריטאריאלע אומאפהענגיגקייט פון אלע מיטעל-אייראפעאישע מלוכות.

ענטדעקט ווערטפולע הייל-קוואלן

איז בירא-בידזשאן

מאסקווע (יט"א) ד"ר ל. מ. ברודני, א יודישער דאקטאר, וועלכער ארבייט שוין 4 יאהר אין יעקאטרינא קאלסקער שפיטאל אין בירא-בידזשאן. האט איצט פערעפענטליכט א באריכט וועגען ווערטפולע הייל-קוואלען, וועלכע זענען ענטדעקט געווארען אין בירא-בידזשאן.

23 קילאמעטער פון קולדור, דעם בירא-בידזשאנער קוראָרט, וואו עס ווערט געהיילט רעוומאטיזם, פארעלטערטע הויט און ווענערישע קראנקהייטען, ווי אויך פרויען קראנקהייטען, האט ד"ר ברודני ענטדעקט נאך אזא קוואל מיט א העכערער טעמפעראטור פון דאס וואסער, ווי אין קולדור. נישט ווייט פון טייך טולאווסקאיא איז פאראן נאך א הייל קוואל, וואס איז בעריהמט צווישען דער בעפעלקערונג אלס ווירקזאמער מיטעל צו מאגען קראנקהייטען. ד"ר ברודני האט, ווי ער ער צעהלט אין פערלויף פון א יאהר געמאכט בעאבאכטונגען איבער מאגען קראנקע און איז געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דער קוואל בעזיצט ווירקליך וואונדערבארע הייל אייגענשאפטען. גע וועזענע פאציענטען, וועלכע זענען אויסגעהיילט געווארען פון פארעלטערטע מאגען וואונדען נאכדעם, ווי זיי האבען דריי פיער וואכען געטרונקען וואסער פון דעם דאזיגן קוואל.

זיין בעהויפטונג בעשטעטיגט דער דאקטאר מיט א גענויען אנאליז פון דעם וואסער, וואס איז דורכגעפיהרט געווארען אין כאבאראווסקער סאניטאריש=באקטעריאלאגישען אינסטיטוט. אויפ'ן ברעג פון זעלבען טייך זענען אויך געפינען געווארען נאך צוויי קוואלען: דאס וואסער פון איין קוואל ענטהאלט א סך שוועבעל וואסער שטאפען און פון צווייטען שלאגען א פאנטאן הייס וואסער.

עס איז אהן שום ספק, שרייבט ד"ר ברודני, אז ביים טייך טולאווסקאיא האבען מיר א גרופע הייל קוואלען, וואס דארף בעהערשט ווערען. מען דארף דארטען אויסבויען א קורארט מען זאל נישט דארפען שיקען קראנקע פון ווייטען מזרח פאר 11 טויזענד קילאמעטער היילען זיך אויף קאווקאז. אויסבויען דעם קורארט וועלען העלפען די קאוו=קאזער קורארטען, וועלכע האבען גענומען שעפסות איבער די קורארטען פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד.

געשלאסן די סעסיע פון קוראטאריום

פון העבּרעאישען אוניווערזיטעט

ציריך, (יט"א) נאך 3-טעגיגע בעראטונגען איז די סעסיע פון קוראטאריום פון העבּרעאישען אוניווערזיטעט געשלאסען געווארען. צו די וויכ=טיגסטע בעשלוסען געהערט די שאפונג פון אוני-ווערזיטעטס-ראט, וואס בעשטעהט פון 4 פראפעסארען פון ירושלים'ער אוניווערזיטעט און פון 4 נישט-אקאדעמישע מיטגלידער. אין דעם אוניווער=זיטעטס-ראט זענען אריין פאלגענדע 4 פראפעסארען — אדלער, אסף, פעקעטע און קליין ווי אויך די ה"ה ב. קאצענעלסאן, שמריהו לעווין, שלעזינגער און מ. מ. אוסישקין. צו דעם אוניווערזי-טעטס=ראט געהערט אלס זיין פארזיצער דער רעקטאר (קאנצלער) פון אוניווערזיטעט ד"ר י. ל. מאגנעס, וועלכער בלייבט אויך דער פארזיצער פון פראפעסארען-ראט (סענאט). אלס שאצמייסטער פון קוראטאריום איז געוועהלט געווארען ה' זלמן שאקען און אלס טעכנישער ראטגעבער ה' גרין.

אלס מיטגלידער פון קוראטאריום זענען קא אפטירט געווארען: ז. שאקען, ב. קאצענעלסאן און ריכטער פרומקין.

אנ'אנאנימער גרבן האט געשפענדעט 40,000 פונט אויף אנ'אינסטיטוט פאר קרעבס פארשונג ביים ירושלימער אוניווערזיטעט.

גרינדען א מעדיצינישען אינסטיטוט פאר פארטגעשריטענע סטודענטען.

און צו שאפען נייע קאטעדרען פאר נייער געשיכטע, יודישע רעליגיאנס פילאזאפיע, כעמיע, פיזיק און פאטאלאגישע פיזיאלאגיע.

מודעה. ברוך-קראנקע קריפעל!

ליידענדע אויף פערשידענעביין-פערקריי-מונגען פון גוף (הויקערס)!

נאך לאדז איז געקומען צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped Natan Rapaport

פון וויען מיט לאנגיעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אבענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא 23 №

(פריהער וסכאדניא 23) טעל. 231-89

ברוך=ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונט כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים ארופלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

אין דער בעוואוסטער 7-קל. שולע פון

ש. זשעלאנקא

פילסודסקיעגא 70 (וווסכאדניא) פראנט, 1 שטאק

ווערען אנגענומען שילער פון 5½ יאהר אן. און דער שולע ווערט געלערנט א הויך אלגעמיינע למודים לויט'ן רעגירונגס-פראגראם אלע יודישע למודים אין גרויסען מאסשטאב. א גרויס געוויכט ווערט געלייגט אויף דער העברעאישער שפראך. אין דער V און VI קלאס וועט אויך געלערנט ווערען די ענגלישע שפראך. דאס פער-סאנאל בעשטעהט פון ערשטקלאסיגע פעדאגאגישע קרעפטען איינשרייבונגען פון 10—2 און פון 3—8.

צוליב דעם קריזיס זענען די פרייזען מעסיגע.

אכטונג, בעקער-מייסטער אין לאדז!

די פערוואלטונג פון בעקער=צעך אין לאדז האט דעם כבוד אייך מיטצוטיילען, אז היינט, דינסטאג, דעם 21 שרפיען, 4 נאכמיטאג קומט פאר צום ערשטען טערמין

די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

פון אונזערע מיטגלידער, אין לאקאל פון בעקער-צעך פילסודסקיעגא 57. אין פאל ס'וועלען נישט קומען די געהעריגע צאהל מיטגלידער, קומט די פערזאמלונג פאר אין זעלבען לאקאל צום 2-טן טערמין דעמזעלבען טאג 7 א זייגער אוונד ביי יעדער צאהל מיטגלידער מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג, 2) טעטיגקייטס-באריכט, 3) קאסע-באריכט, 4) פארלעזען דעם פראטאקאל פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע, 5) וואהלען פון 2 פאדסטארשעס, פערוואלטונג, פערטרעטער און רעוויזיאנס-קאמיסיע, 6) פערשידענע פארשלאגען.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער פערזאמלונג בעטען מיר אלע אונזער מיטגלידער פינקטליך צו קומען צו דער פערזאמלונג.

בעמ.: מיר בעטען אלע מיטגלידער צו רעגולירען זייער חוב-במשך ביז צו דער פערזאמלונג, אין געגענפאל פערלירט איהר דאס שטים-רעכט ביי די וואהלען, איינשטימיג מיט'ן § 12 פון צעכ-געזעץ.

די פערוואלטונג פון בעקער-צעך.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער

פאמיליע לעווי

צוליב'ן טויט פון זייער אומפערגעסליכען פאטער און שוויגערפאטער נ. ע.

יעקב לעווי

זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פירמע

חוה און זישע שווארצבארד און פערזאנאל

מודעה פון ראבינאט

גאכדעם ווי דער קצב

אלי' אינפעלד פון דרעוונאווסקא 7

האט זיך פערפליכטעט מקיים צו זיין אלע תקנות פון ראבינאט און אריינגענומען צו זיך אין יאטקע א ספעציעלן משגיח – שטעהט ער ווידער אונטער דער השגחה פון ראבינאט.

ב' תצא, תרצ"ד. **לאדזער ראבינאט**

8-טונג שטריקער-מייסטער

מיטוואך, דעם 22/8.34 פינקט-ליך 7 אוונד קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל פילסודסקיעגא 69

א אלגעמיינע פערזאמלונג

פון מיטגלידער און נישט מיטגלידער, מיטן טאג=ארדנונג: די לאגע אין פאך אין צוזאמענהאנג מיט די יעצטיגע לוין-פאדערונג. די פערוואלטונג.

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגען מאכט די עלטעסטע

היטען!

אויף גאנץ נייע און אויף נייע היטען צו 3.50

געדענקט די אדרעס

Modystka

„TOLA“

23 Zawadzka 23

ווארנונג פון ביידע מאלער-צעכען אין לאדז!

דערמיט ווארנען מיר עפענטליך די פיהרער פון מאלער-ארבייטער=שטרייק אפצושטעלען דעם טעראר לגבי אונזערע מיטגלידער, אנדערש וועלען די פיהרער פון שטרייק טראגען די פעראנטווארטליכקייט.

די פערוואלטונגען פון ביידע מאלער=צעכען אין לאדז

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונט זונטאג פון 10—1 בייטאג.

צלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזן

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגע, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5 8—9 אוו.

ווער ס'זוכט א תכלית

פאר זיך, פאר א קינד (אויטוואהל פון א בערוף, שול א. א. וו.), דארף זיך תיכף קומען בעראטן מיט'ן בעקאנטן פובליציסט

איבּפעלד, פיעטריקאווער 31

אויפנאהם=שעה'ן טעגליך פון 4—8 אוו.

שאכטעל-מאכער-קארפאראציע

אין לאדז, פאמארסקא 15.

אכטונג, מיטגלידער!

היינט דינסטאג, ד. 21 ד. ח. פינקטליך 8 אוונט קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פא-מארסקא 15 די

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון א פארזיצער, 3) באריכט פון דער פערוואלטונג, 4) קאסע-באריכט, 5) וואהלען פון א סטארשע און פאד-סטארשעס, 6) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע, 7) פרייע פארשלאגען (וועגען קארטעליזאציע).

חברים מיטגלידער קומט פינקטליך!

מיט אכטונג

שאכטעל-מאכער-קארפאראציע אין לאדז.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

6. שערפיען 37 (בענעדיקטא)

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוצק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

פאר גארד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזלאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

משתתפים אנחנו בצערו העמוק והכבד של כבוד קדושת אדומו"ר ר' בנימין'לע שליט"א מראדאשיץ יצ"א לרגלי מות אחיו הרב הגאון והקדוש וכו' וכו'

ר' יחזקאלע זצוקלה"ה

רב דק"ק מאלינייץ וושארנאווע

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

חסידי ראדאשיץ

המסתופפים בצל קדושת אדמו"ר ר' בנימינ'לע שליט"א מראדאשיץ פה לאדז.

„אגודה" זאל צוזאמען ארבייטען מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע

פרעסע-קאנפערענץ מיט'ן פראפ. בראדעצקי אין ווארשא

וו א ר ש א, 20 (יט״א טעלעגראפיש)

היינט איז געקומען קיין ווארשא דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע פראפ. בראדעצקי.

אויף דער פרעסע-קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין לאקאל פון ציוניסטישען צ. ק. האט פראפ. בראדעצקי אנגעוויזען אויפ'ן אקטועלען צוזאמענהאנג פון די לעצטע פאגראמען אין אלזשיר מיט די אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען מצד די ארץ-ישראל אראבער, וועלכע האבען אויך געפונען א שטארקען אפקלאנג אין דער ענגלישער פרעסע, ווי די לעצטע 2 ארטיקלען אין „טיימס".

וועגען די ווירטשאפטליכע לאגע אין ארץ ישראל, האט פראפ. בראדעצקי אנגעוויזען, אז דער גוטער ווירטשאפטליכער מצב איז נישט א קאניונקטור-זאך, נאר א דויערהאפטיגער.

וואס שייך ווידער דעם לעגיסלאטיווען-ראט, ווייזט פראפ. בראדעצקי אן, אז א לעגיסלאטיווער ראט איז נישט קיין פארלאמענט. אבער נישט קוקענדיג דערויף, וועט די עקזעקוטיווע שטעלען אן אקטיווען ווידערשטאנד, כדי נישט צו דערלאזען צום געדאנק וועגען לעגיסלאטיווען-ראט.

ווייטער ערקלערט פראפ. בראדעצקי, אז די אונטערהאנדלונגען מיט דער „אגודה", וועגען אן איינהייטליכע ארבייט איז אויף א גוטען וועג.

אויך דארף — ערקלערט פראפ. בראדעצקי — קומען צו א קאנסאלידאציע אין די ציוניסטישע רייהען, עס מוז אויסגעמיטען ווערען דער דיסציפלין-ברוך, הויפטזעכליך מוז דאס הויפט-געוויכט געלעגט ווערען, אז די ציוניסטישע קרנות זאלען נישט אריינגעצויגען ווערען אין די אינערליכע פארטיי-קאמפען.

פראצענט-נארמע פאר דייטשע יודען אין די פראפעסיאנעלע שולען

בערלין, 20 (יט״א טעלעגראפיש)

דער דייטשער בילדונגס-מיניסטער האט איינגעפירט א פראצענט נארמע אין די פראפעסיאנעלע שולען. לויט דער פראצענט נארמע, וועלען אינגאנצען אנדערהאלבען פראצענט דייטשע יודען זיך קענען לערנען אין די פראפעסיאנעלע שולען. פאר אויסלענדישע יודען איז דער צוטריט אין די פראפעסיאנעלע שולען אינגאנצען פערבאטען.

שטאט-ראט וואהלען אין קעלץ

קעלץ, 20 (טעלעפאניש)

די זונטאג'דיגע שטאט-ראט-וואהלען אין קעלץ האבען געגעבען פאלגענדער רעזולטאט.

פון 40 מאנדאטען האט דער פוילישער ווירטשאפטליכער בלאק (ב. ב.) בעקומען 33. פ.פ.ס. — 3, נאראדאוצעס — 2, ציוניסטען — 1, אגודה — 1. די וואהלען זענען אדורך רוהיג.

אין דעם ביזאיצטיגען צוזאמענשטעל פון קעלצער שטאט-ראט האבען זיך געפונען: נאראדאוצעס — 11, פ.פ.ס. — 4, אגודה — 6, ציוניסטען — 5, סאנאציע — 5, פראקעס — 1, אומפארטייאישע — 1.

דעמאסקירט די ווילדע פלענער פון די „זילבערנע העמדלעך" אין אמעריקא

לאס אנדזשעלאס (יט״א) דער ציעל פון דער אמעריקאנער פאשיסטישער ארגאניזאציע „זילבערנע העמדלעך" איז צו דעפארטירען אלע יודען פון אמעריקא, אפילו יענע וואס זענען דא געבוירען געווארען.

די דאזיגע פלענער זענען ענטדעקט געווארן בעת דער אונטערזוכונג, וואס ווערט געמאכט דורך דער סוב-קאמיסיע פון דעם קאנגרעס קאמיטעט וואס אונטערזוכט די נאצישע טעטיגקייט אין אמעריקא.

דער עדות ווידדזשיל העיס, א פארט ארבייטער, האט מיטגעטיילט וועגען א גרויסער פארשווערונג מצד די „זילבערנע העמדלעך", וועלכע האבען אנגעבאטען צו צאהלען 10 דאלאר פאר א ביקס און 20 דאלאר פאר א קאסטען אמוניציע, וואס זאל געגנבעט ווערען פון מיליטערישען ארסענאל.

געארג וויסלינג, דייטשער וויצע קאנסול, האט זיך ענטזאגט אויפצוטרעטען פאר דער קאמיסיע, אויסנוצענדיג זיין רעכט פון דיפלאמאטישער אימוניטעט. וויסלינג איז ארויסגערופען געווארען אין צוזאמענהאנג מיט א טשעק, וואס ער זאל האבען געגעבען א פערזאן, וואס איז פערדעכטיגט אין נאצי טעטיגקייט.

היטלערס אויפרוף צו זיינע פארטיי-חברים

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

היטלער האט ארויסגעלאזען א צווייטען אויפרוף, ספעציעל פאר די פארטיי-חברים. אין דעם אויפרוף ווייזט ער אן, אז דעם נעכטיגען זיג האט ער צו פערדאנקען דעם נאציאנאל סאציאליזם און אין דער ערשטער רייה — אלע פארטייאישע ארגאניזאציעס.

האבענדיג צו אייך אן'אומבאגרעניצטען צוטרוי, זאגט היטלער ווייטער אין זיין אויפרוף, בין איך ענטשלאסען אויפסניי אונטערצונעמען און ווייטער צו פיהרען דעם קאמף פאר דער נשמה און כבוד פון דייטשען פאלק.

אויב איז אונז געלונגען צו געווינען ניינציג פראצענט שטימען פון דייטשען פאלק, מוז און וועט אויך מעגליך זיין צו געווינען דעם געבליבענעם פראצענט און דאס וועט זיין דער לעצטער אויסגאנג פון אונזער נצחון.

די ארגאניזירונג פון פאכקורסען פאר צוקינפטיגע עולים קיין ארץ-ישראל

וו א ר ש א, (יט״א) די אפטיילונג פאר פארשען און שטיצען די ווירטשאפטליכע ענטוויקלונג פון א״י ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען (ווארשע, עלעקטאראלנע 7, טעל. 661-46) איז צוגעטרעטען צו פערווירקליכען איהרע אויפגאבען אויפ'ן געביט פון דער הכשרה. די סעקציע פון פאכקורסען האט א דאנק דער מיטהילף פון א רייה בעקאנטע אינזשעניערען-ספעציאליסטען אויסגעארבייט א גענויעם לעהר-פראגראם פאר פערשידענע פאכען, וואס קענען געפינען א פערווענדונג אין א״י. אין די ערשטע טעג פון סעפטעמבער וועלען זיך שוין אנהויבען די לימודים אויף די קורסען פון בעטאן-בוי און אייזען-בעטאן-בוי. דער קורס וועט געפיהרט ווערען דורך בעדייטענדע ספעציאליסטען. עס ווערען געמאכט בעמיהונגען צו גרינדען אנדערע קורסען, ווי טעכניש-כעמישע און אגראנאמישע.

יודישע פירמען אין פראנקפורט ווערען מאסענהאפט ליקווידירט

בערלין, (יט״א) ווי עס ווערט מיטגעטיילט אין די בערלינער בערזענבעריכטע", האט דער פראנקפורטער ראטמאן לעהמאן געמאלדען אויף דער זיצונג פון שטאט-ראט, אז די מאסענהאפטע ליקווידירונג פון יודישע פירמען האט א שלעכטע ווירקונג אויף די שטאטישע פינאנסען. בלויז אין משך פון חודש יולי האבען זיך אין פראנקפורט ליקווידירט 104 יודישע פירמען.

תל-אביב בעקומט א הלואה פון 60000 פונט אויף צו בויען נייע שולען

ירושלים. (יט״א) די שטאט - פערוואלטונג פון תל-אביב האט בעקומען א הלואה פון דער בעקאנטער ענגלישער פערזיכערונגס-געזעלשאפט „פרודענטשיל" אין דער הויך פון 60,000 פונט. די דאזיגע סומע וועט פערווענדעט ווערען אויף צו בויען נייע שול-בנינים, וועלכע זענען זייער נויטיג צוליב דעם גרויסען וואוקס פון דער בעפעלקערונג. די הלואה איז שוין בעשטעטיגט געווארען דורך דער א״י רעגירונג.

„פרודענשיעל"? האט ביז איצט אינוועסטירט אין א״י 750,000 פונט.

ארעסטען צווישען געוועזענע מיטגלידער פון נאציאנאל-ראדיקאלען לאגער

ווארשא, 20 (טעלעפאניש)

בעלעטען האט מען אין ווארשא אדורכגעפיהרט א רייה ארעסטען צווישען די געוועזענע מיטגלידער פון נאציאנאל-ראדיקאלען לאגער, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין שאפען א אונלעגאלע ארגאניזאציע אונטער'ן נאמען נאציאנאל-רעוואלוציאנערער לאגער, צווישען וועלכע עס געפינען זיך סטודענטען און ארבייטסלאזע און אויך אהוו. ווי טאלד ראששטשעווסקי.

קאנצלער שושניג געפאהרען קיין איטאליען

ווין, 20 (ספ. טעל.) היינט 8 א זייגער איז קאנצלער שושניג אפגעפאהרען קיין איטאליען

אנ'אויספלוג פון יוד. נאציאנאלען ארבייטער-פערבאנד אין אמעריקא קומט קיין פוילען

ניו-יארק (יט״א) פינף אקטיווע מיטגלידער פון יודישען נאציאנאלען ארבייטער פערבאנד אין אמעריקא זענען מיט דער שיף „פולאסקי" אפגעפאהרען אויף א פרייער רייזע קיין פוילען און ארץ ישראל.

דער אויספלוג וועט פערברענגען אין פוילען צוויי וואכען. פון פוילען וועלען זיי אפפאהרען קיין א״י, וואו זיי וועלען פערברענגען א חודש צייט.

אלע הוצאות פון דער רייזע ווערען געדעקט דורך דעם יודישען נאציאנאלען ארבייטער-פערבאנד אלס צייכען אנערקענונג פאר דער איבערגעגעבענער ארבייט לטובת דער ארגאניזאציע.

שלום אש געגען דער אויפפיהרונג פון זיין דראמע „גאט פון נקמה" אין בודאפעשטער טעאטער

פראג, (יט״א) שלום אש האט זיך ענטזאגט צו געבען זיין צושטימונג אויף דער אויפפיהרונג פון זיין דראמע „גאט פון נקמה" אין א בודאפעשטער טעאטער. אין דער מאטיווירונג פון שלום אש'ס שטעלונג וועגען דעם ענין ווערט צו. אנד. געזאגט: „אין דער איצטיגער וועלט, ווען עס זענען פערהאן אזוי פיל רייבונגען בנוגע לאנדפעסיאנעלע ענינים, וויל איך נישט, אז מיין שטיק זאל שלעכט פערשטאנען ווערען. די אויפפיהרונג פון דעם דאזיגען שטיק וואלט געקאנט עווענטועל אויסגענוצט ווערען אלס תירוץ פאר העצערייען. ווען איך האב געשריבען דאס ווערק, האב איך זיך בעמיהט צו זיין אביעקטיוו. זייט דאן האבען זיך די צייטען געענדערט. זאכען, וועלכע זענען דאן געווען אונשעדליך, בעקומען איצט א גאנץ אנדערע בעדייטונג.

נפטר געווארען דער ראדזימינער רבי זצ״ל

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

אין דער זעלבער צייט איז ענטשטאנען צווישען דער חברה קדישא אין אטוואצק און דער חברה קדישא אין ווארשא

א מחלוקה צוליב דער טהרה

די אטוואצקער חברה האט פערלאנגט, אז די טהרה זאל פארקומען אין אטוואצק און די ווארשאווער חברה האט פערלאנגט, אז די טהרה זאל פארקומען אין ווארשא.

אויסצוגלייכען די מחלוקה איז געבליבען צו זעצען א בית דין. דער פסק דין איז געווען, אז די טהרה זאל פארקומען אין ווארשא אין בית המדרש פון נפטר.

מען האט דעם נפטר איבערגעפיהרט קיין ווארשא און די טהרה איז פארגעקומען אין ווארשא אין בית המדרש פון נפטר אויף פאוויא 14.

5 א זייגער פארנאכט איז פארגעקומען

די לויה

אין וועלכע עס האבען זיך בעטייליגט צענדליגער טויזענדער יודען א סך רביים און רבנים. אויפ'ן גאנצען וועג ביז צום בית עולם האט מען דעם נפטר געטראגען. מען האט איהם קובר געווען אין אהל פון זיין זיידען ר, יעקב אריה זצ״ל.

דער נפטר האט געהייסען פיר נעמען: אהרן מנחם מענדל און דעם פאריגען שבת האט מען איהם צוגעזעצט נאך א נאמען רפאל.

נאכ'ן „פלעביסציט" אין דייטשלאנד

שטימען פון דער ענגלישער פרעסע

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

ארומרעדענדיג די פאליטישע צילען וואס היטלער האט אנגעוויזען אין זיין רעדע פאר'ן פלעביסציט, שרייבט דער „דיילי-טעלעגראף", אז אויב דאס זאל ווירקליך זיין דער ציל פון די דייטשע נאציאנאל-סאציאליסטען, דארף מען דאס אפלאדירען. דאס אויפלעבען די ווירטשאפטליכע קראפט פון דייטשלאנד, איז פערבונדען מיט געזונד מאכען גאנץ אייראפא. די פראקטיק פון דער לעצטער צייט האט בעוויזען, אז די פרובען צו דערגרייכען דעם ציל צו פערגרעסערן די אויסגאבען אויף בעוואפנונג האבען נישט פערקלענערט נאר פערשטארקט דעם קריזיס אין דייטשלאנד.

אנדערע ענגלישע צייטונגען האלטען, אז הגם היטלער האט פערלוירען שטימען האט ער אבער דאך בעקומען אבסאלוטע מאכט. „דיילי-מייל" פרעגט, וואסערען געברויך היטלער וועט מאכען פון די פולמאכטען וואס ער האט בעקומען.

שטימען פון דער פראנצויזישער פרעסע

פאריז, 20 (ספ. טעל.)

די היינטיגע פראנצויזישע צייטונגען, רעדענדיג וועגען פלעביסציט אין דייטשלאנד, שטעלען פעסט, אז נישט קוקענדיג אויפ'ן בצחון וואס עס ווייזען ארויס די ציפערען, האט היטלער געהאט א פסיכאלאגישע מפלה. די 10 פראצענט, וואס זענען צוגעוואקסען צו אפאזיציאנעלע שטימען, אין פערגלייך מיט דער אפשטימונג פון 12 נאוועמבער פ. י. בעווייזט, אז עס שטארקט זיך די אפאזיציע אין דייטשלאנד. „אמי דע פיפל" שרייבט אז היטלער איז דער סימבאל פון דייטשלאנד פון יאהר 1934. דער זונטאג'דיגער רעזולטאט גיט היטלער'ן די מעגליכקייט ביי יעדער סיטואציע צו רעדען און צו דעציזירען אין נאמען פון דייטשען פאלק.

שטימען פון דער סאוויעטישער פרעסע

מאסקווע, 20 (ספ. טעל.) די סאוויעטישע פרעסע ארומריידענדיג די רעזולטאטען פון פלעביסציט אין דייטשלאנד, שטרייכט אונטער די פערטאפלונג פון די צאהל שטימען געגען היטלערן ווי אויך דעם צו וואוקס פון די געפסלטע שטימען, אין פערגלייך מיט דעם פלעביסציט פון נאוועמבער פערגאנגענעם יאהר און שרייבט צו די דאזיגע פערענדערונג דער קאמוניסטישער השפעה אין דייטשלאנד און רופט אן דעם פלעביסציט, אלס זיג פון דער קאמוניסטישער פארטיי אין דייטשלאנד.

דער בערלינער קארעספאנדענט פון „פראוודא" שרייבט, אז דער אויסגאנג פון פלעביסציט האט פיגורירט אין געבעלס נאטיץ בוך נאך איידער ער איז געווארען פערעפענטליכט און די „פראוודא" מאכט דעריבער אויפמערקזאם, אז מען דארף אויף די ציפערן נישט לייגען קיין אכט.

די פאליטישע סענסאציע פון ארץ-ישראל

דער פארשטייענדיגער לעגיסלאטיווער ראט

די עפענטליכע מיינונג אין פאלעסטינע איז איצט נישט פארנומען מיט קיין שום אנדער זאך, ווי מיט דער פראגע פון לעגיסלאטיווען „געזעצגעבער-רישען) ראט. ווען און אין וואספאר פארם? אט דאס זעיען די צווי וויכטיגסטע פראגען אין איצטיגען מאָמענט. עס גייען ארום אהין א שיער פערשידענסטע פליאטקעס און קלאנגען. אין א נישט קריסטאליזירטער פאָרם איז דער לעגיסלאטיווער ראט אבער א זיכערע זאך. די בעגאטיווע שטעלונג פון ישוב צום ראט איז א גוט-בעקאנטע זאך, עס איז פערשטייט זיך אלעמען אינטערעסאנט צו וויסען די שטעלונג פון די אראבער.

מיט דרייצעהן יאהר צוריק האבען די אראבער אפגעווארפען די אידעע פון לעגיסלאטיווען ראט, וואס איז זיי דעמאלט פארגעלייגט געוואָרען. דרייצעהן יאהר ענגלישע פאליטיק אין א"י האבען די אראבער אויסגעלערנט אז זיי זענען פון זייער שטאנדפונקט בעגאנגען א גרויסען פעהלער, זיי האבען אנגעהויבען צו שרייען מען זאל זיי געבען דעם ראט. עס פערשטייט זיך, אז דער געשריי איז געקומען נישט אהן דעם איינפלוס פון די שכנותדיגע לענדער, פון סיריע און פון איראק. פון דעמאלט אן זע- נען אלע אויסטארשונגס-קאמיסיעס, וואס האבען נאר בעזוכט דאס לאנד, געווען איינשטימיג אין דער מיינונג: דאס לאנד דארף האבען א לעגיסלאטיווען ראט. דאס הייסט איינענטליך, אז די בעפעלקערונג דארף צוגעלאזט ווערען צו דער בעהאנדלונג און צו דער דעצידירונג איבערן גורל פון לאנד. אז דאס, טענהט מען, וועט אויסהיילען אלע שווערע פראבלע- מען, דאס וועט ברענגען צו א שלום צווישען דער יודישער און אראבישער בעפעלקערונג אין א"י און דאס וועט מיטהעלפען צו דער ענטוויקלונג פון דער „פאלעסטינער נאציע", מיט איין ווארט — דער ראט וועט זיין דאס אוניווערסאלע מיטעל פאר אלע קראנקהייטען פון פאלעסטינע.

די עקסטרעמע עלעמענטען צווישען די אראבי- שע פאליטיקער האבען אפגעווארפען אט די אוני- ווערסאלע הייל-מיטלען, זיי האבען געפאדערט די פול שטענדיגע אומאפהענגיגקייט פון אראבישען פאלק, אלס טייל פון דער גרויסער אראבישער פעדעראציע אבדערע, ווי א שטייגער די פארטיי פון מופטי, וועלכע איז איצט נישט די סאמע ראדיקאלע פארטיי אין א"י צווישען די אראבער, פיהרט לגבי דעם לעגיסלאטיווען ראט אזא פאליטיק: זי ווארפט נישט אפ דעם ראט, אפפער זי בעהמט איהם אויך נישט אן, נאר זי וועט דעם ראט אקצעפטירען אונטער געוויסע בעדינגונגען. די אפאזיציע מיט די בירגערמייסטערס בראש גייט אויך אויפן פארשלאג פון ראט. די דאזיגע אפאזיציע פיהרט א פאליטיק פון צוזאמענארבייט מיט דער רעגירונג, זי חנפעט דעם הויכקאמיסאר אויף אן עכט מזרחדיגען אופן. זי פערשפרייט קלאנ- גען אז דער נציב העליון טראגט אפ און זי פאדערט כלומרשט ער זאל בלייבען אויף זיין אמט, זי פאָ- דערט עס זאל קומען צו א פערשטענדיגונג מיט די ענגלענדער. זי אפעלירט צו דער אלטער פריינדשאפט צווישען די ענגלענדער און די אראבער א.א.ו. דער פיהרער פון דער דאזיגער גרופע איז לעצטענס עמיר אבדולא.

מיט עטליכע טעג צוריק איז זיך צונויפגעקומען די אראבישע עקזעקוטיווע, וועלכע האט בעדארפט בעשליסען צונויפצורופען אן אראבישען קאנגרעס, כדי אויסצוועהלען א נייע עקזעקוטיווע און א נייעם פרעזידענט. נאך אומגעריכט איז בעשלאסען געוואָ- רען אפצולעגען דעם קאנגרעס אויף זעקס חדשים דער אפיציעלער מאטיוו איז געווען — די נויט- ווענדיגקייט צו שאפען נייע פארטייען מיט קלאר פעסטגעשטעלטע פאליטישע פראגראמען. דער מא- טיוו איז אביסעל אן אויסטערלישער, וואס הייסט שאפען נייע פארטייען לויט א בעפעהל? און צי איז דען בכלל פאראן וויכטיג אראבישע פארטייען אין פאלעסטינע?

א פאקט איז, אז צווישען די אראבער אין פאלעסטינע, ריכטיגער צווישען די אפיציעלע אנ- פיהרער'ס הערשט א גענויסע צו-רוהונג. זיי ווייסען נישט וואס צו טוהן: נישט קוקענדיג דערויף, וואס די אפאזיציע איז אין א מינדערהייט, ווייזט אויס, אז איהר פאליטישע ליניע איז דאך מנצח. מיט א וואך צוריק זענען זיך קיין פאלעסטינע צונויפגעפאהרען ד' יעדנסטע און איגנזעהענסטע אנפיהרער פון דער נאציאנאלער בעוועגונג אין סיריען. דאס צונויפקומען איז פארגעקומען אין ירושלים, ווייל פיר פון די אנפיהרער האבען נישט קיין רעכט אויפ- צוהאלטען זיך אין סיריען און אין עגיפטען. די בערא- טונגען האבען געדויערט זעהר לאנג. איבער וואס און וועגען וואס מען האט זיך בעראטען, דאס ווייסט מען נישט, עס זענען אבער פאראן געוויסע סמנים, אז מען האט גערעדט וועגען די נויט- ווענדיגקייט צו פיהרען א פאן-בריטישע פאליטיק, וועגען דער נויטווענדיגקייט פון צוזאמענארבייט מיט די ענגלענדער. אלס דער פאליטישער ליניע פון די אראבער בכלל. אין פאליטיק קומט נישט פאר קיין אומזיסטע צוזאמענארבייט. עס ווערט גארנישט געטוהן פאר שיינע רייד. דער בעגריף אומזיסט עקזיסטירט בכלל נישט אין דער פאליטיק. וואהרשיינ- ליך, ווילען די סירישע אנפיהרער, וועלכע פיהרען די איבערהאנד אין דער אראבישער פאליטיק, בעקומען עפעס א רעקאמפענסאטע פאר דער מיט- ארבייט מיט ענגלאנד.

און דא דארף מען זוכען דעם גרונד פארן לעצטען בעשלוס פון דער אראבישער עקזעקוטיווע די אראבער ווילען פריהער האבען פאר די אויגען דעם פאקט, אז דער לעגיסלאטיווער ראט עקזיס- טירט אין די אויגען פון יענער פא"ם. און דאן וועלען זיי א'בעהמען צו איהם א שטעלונג, עס פער- שטייט זיך, אז די אראבער וועלען א גרויסע ראלע שפי- לען פערזענליכע מאמענטען.

ווי אזוי וועט אויסזעהען דער לעגיסלאטיווער ראט, וועלכע עניבים וועלען געהערען צו זיין קאמפע- טענץ אמט דאס איז די וויכטיגסטע פראגע. מיט עטליכע טעג צוריק האבען זיך פערשפרייט קלאנ- גען, אז די רעגירונג גרייט צוערשט צו א בערא- טונגס-קערפערשאפט, אזא ראט עקזיסטירט שוין אויך איצט. ער בעשטייט פון די דירעקטארען פון די בעזונדערע דעפארטאמענטען ד.ה. פון בעאמטע. אין די דאזיגע קערפערשאפט זאל דיבען אלס גרונד- שטיין פאר'ן קינפטיגען לעגיסלאטיווען ראט. (אר)

די שלאכט ביי דער מארנע

וועלכע האט ענטשידען דעם גורל פון קריג *)

אינאיינעם מיטן מיליאן אנדערע געשעהע- נישען, צופעליגע און נישט צופעליגע. האט דער ציטירטער בעפעהל געבראכט מיט זיך די מפלה פון דייטשען ביי דער מארנע, מאלטקע האט גע- שיקט זיין נאהענטסטען מיטארבייטער אויפן פראנט, כדי פעסטצושטעלען, ווי עס איז די לאגע אויף די ערטער. דאס איז געווען יענע מיסיע פון פולקאוו- ניק הענטש וועגען וועלכער עס זענען אנגעשרי- בען געוואָרען צעהנדליגער וויסענשאפטליכע אר- בייטען. וועגען דאזיגער מיסיע איז פאראן אפילו א דאקטאר-דיסערטאציע, און וואס זענען בעשטא- נען די בענוגע פולמאכטען פונם פולקאווניק, צי האט ער אין נאמען פון מאלטקען בעפוילען די קאמאנדירען פון די ארמייען אנצוהויבען דעם אלגעמיינעם צוריקצוג, אדער ער האט זיי געגעבען דאס רעכט דאס צו טון, אויב זיי וועלען אליין דאס געפינען פאר נויטיג, דאס האבען נישט אויפ געקלערט נישט די מעמוארען-שרייבער, נישט די געלערטע, נישט די אויספארשונגס-קאמיסיע, וואס איז געווען בעשטימט פון לודענדארף'ן. גיכער פאר אלץ האט דער בעריהמטער פעסימיסט פשוט אנגע- שטעקט מיט זיין שטימונג קלוק'ן און בילאוו'ן, פאר- שטעלענדיג פאר זיי די אלגעמיינע לאגע פון דער דייטשער ארמעי אין סאמע פינסטערען ליכט. ווי עס זאל נישט זיין די דייטשען זענען צוריקגע- טראטען.

די ענטוישונג אין דייטשלאנד איז געווען א געוואלדיגע. די בירגער יעדענפאלס האבען שוין נעגארט צו זעהען פאריז און נישט די „לעבעדיגע קראפט" אבער אויך די לעבעדיגע קראפט איז נישט געלונגען צו צושלאגען... ווילהעלם האט גע- קאנט איצט דענקען, אז אויף די מאנעווערס איז ער געווען גערעכט אין זיין שטרייט מיט מאלט- קען און מיטן גאנצען גענעראל-שטאב. די בעציה- ונגען צווישען קייזער און העכסטען בעפעהלסהא- בער זענען דערצו נאך פון לאנג שוין געווען נישט קיין גוטע. דער ערשטער צוזאמענשטויס צווישען זיי, און א גאנץ ערנסטער, איז פארגעקו- מען אין ערשטען טאג פון קריג. עס ווייזט אויס, אז דער טיפער פעסימיזם פון מאלטקען האט זעהר גערייצט דעם קייזער. פונקט ווי אלע בע- ריהמטע באנקראטען האט ווילהעלם דער צווייטער פארמאגט א זעהר לעבענסלוסטיגען טעמפעראמענט „אונזער מעכטיגער קייזער האט נישט קיין מינ- דעסטע אהנונג וועגען דער ערנסטקייט פון אונ- זער לאגע", האט געשריבען צו זיין פרוי דער איבער-בעפעהלסהאבער. גענעראל מאלטקע אין די טעג פון זיינע גרעסטע ערפאלגען, „ער געפינט זיך אין מצב פון עקזאלטאציע, וועלכע איך קאן נישט פערטראגען. מיט צעהן טעג שפעטער, נאך מארנע, זאגט מאלטקע גאנץ גענוי פאראויס די צו- קונפט: „סוף כל סוף וועט אונזער קראפט צובראָ- כען ווערען אין דעם קאמף אויף צוויי פראנטען... וואסער ביטערע ענטוישונג! און מיר וועלען מוזען צאהלען פאר דער צושטערונג"...

מעגליך, אז דער קייזער איז געווען גערעכט, אויך דערין, וואס ער האט נישט געוואלט איבער- לאזען אזא האפנונגסלאזן געשטימטען מענשען אויפ'ן פאסטען פון העכסטען איבערבעפעהלסהאבער. דעם 13. סעפטעמבער 1914 איז צווישען ביידע פאר- געקומען עפעס א געוואלדיגע סצענע, וועגען וועל- כער מען קאן זיך בלויז אנשטויסען, אויפ'ן סמך פון די פאלגענדע קורצע ווערטער פון מאלטקען:

„איך בין געצוואונגען זיך מודה צו זיין, אז מיין נערווען-סיסטעם איז אפגעשוואכט געווארען אין רעזולטאט פון די איבערגעטראגענע נסיונות, דער קייזער האט געדארפט מיינען, אז איך בין קראנק"...

ער איז ווירקליך געווען קראנק. צי איז זיין דימיסיע געווען א רעזולטאט פון זיין קראנקהייט, אדער זיין קראנקהייט איז געווען א רעזולטאט פון זיין דימיסיע, עס איז נישט לייכט צו זאגען. דער קריג האט צודריקט דעם ראזיגען מענש, וועלכער איז געווען א לעבעדיגער פאראדאקס פון דייטשען מיליטאריזם. גענעראל פאן מאלטקע האט ליב גע- האט דאס לעבען, די קולטור, די מענשען. ער האט געדארפט זיין פון שטאהל אדער פון האלץ, און ער, ווייזט זיך אויס, האט נאר פערמאגט נערווען!

דעם העכסטען בעפעהלסהאבער איז פארגע- לעגט געוואָרען זיך אבצורוהען. ווילהעלם האט איהם געשאנקען דעם אייזערנעם קרייץ פון ער- שטער שטופע. די פאקטישע מאכט איז אריבער צו גענעראל פאן פאלקענהיין. אביסעל שפעטער, דעם דריטען נאוועמבער, איז פאן מאלטקע בעפרייט געוואָרען פון זיין אמט מיט כבוד און אפיציעל. זיין היסטארישע ראלע האט זיך אויך איבער פער- ענדיגט, נעענדיגט האט זיך אויך זיין לעבען.

דעם 18 יוני 1916 האט ער געהאלטען א רעדע, געווידמעט דעם אנדענק פון פעלדמארשאל פאן דער גאלץ. גערעדט האט ער דאס מאל הא- פערדיג: וועגען לארבער-בלעטער פון נצחון, וועגען געבענשטען לאנד און צו לעבען איז איהם גע- בליבען בלויז עטליכע מינוט. גלייך ווי ער האט געענדיגט די רעדע האט גענעראל מאלטקע בע- קומען א הארץ-שלאג. ער איז געשטארבען אויפ'ן ארט, אין בנין פון רייכסטאג.

מ. אלדראנאוו.

*) זעה נייער פאלקסבלאט נ' 194.

דער אמעריקאנער סענאטאר ריעד

פעראורטיילט שארף דעם אנטיסעמיטיזם

נ י ו - י א ר ק (יט"א) דער בעקאנטער פיה- רער פון דער רעפובליקאנישער פארטיי סענאטאר דייוויד א. ריעד האט פערעפענטליכט אן ערקלע- רונג, אין וועלכער ער לייקענט, אז ער זאל הא- בען געהאלפען דערהויבען דעם אנטיסעמיטישען קאנגרעסמאן, לואיס מ, מעקפאדען, צו א פיהרענ- דער פאזיציע אין דער רעפובליקאנער פארטיי.

דער סענאטאר האט אויך אונטערשטראכען, אז ער איז ענטשידען געגען קאנגרעסמאן מעקפא- דען'ס אנטיסעמיטישע אנשויאונגען. איך פעראור- טייל שארף — שרייבט סענאטאר ריעד — דאס אריינברענגען אין דער פאליטיק, וועלכע עס איז ראסען-אדער רעליגיע-פאראורטיילען.

איך שטעמפעל אלס אונאמעריקאניש און אונציוויליזירט די שריט, וואס ווערען אנגע- ווענדעט געגען וועלכער עס איז ראסען אדער רע- ליגיעזער גרופע.

„איך האב פיל מאל עפענטליך און פריוואט געזאגט, אז איך בעטראכט די רעליגיעזע און רא- סישע טלעמענטען פון קאנצלער היטלערס פראגראם אלס צוריקגאנג צום מיטעלאלטער און אלס פלעק אויף דער אייראפעאישער ציוויליזאציע. קיינער איז נישט אזוי בעוואוסטזיניג ווי איך וועגען די פיל פיינע בעשטייערונגען, וואס יודען האבען גע- לייסטעט פאר דער ארבייט פון דעם פראגרעס פון דער וועלט און פאר דער ענטוויקלונג פון אונזער אייגען לאנד — פערענדיגט סענאטאר ריעד זיין ערקלערונג.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט,
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

נישט קיין קאמעדיע, נאר א פינסטערע טראגעדיע

דער אויסגאנג פון פלעביסציט אין דייטשלאנד

דעם פרעזידענטען-פלעביסציט וואס איז זונ- טאג פארגעקומען אין דייטשלאנד, האבען מאנכע יודישע בלעטער אויף א זיגלאזען אופן אנגערופען קאמעדיע, געגען דער דאזיגער בעצייכענונג טרעט ארויס הר. טהאן אין „נ. דז." שרייבענדיג:

דער דייטשער פלעביסציט איז יעדענפאלס איינע פון די שווארצסטע טראגעדיעס, וואס זענען אפגעשפילט געוואָרען אין דער מענשליכער געשיכ- טע. ווייל איינס פון די ביידע: אדער מיר נעהמען אן, אז די דאזיגע אומענשליכע „טריקע" האט אזוי בעוויזען צו טעראריזירען 65 מיליאן לעבעדיגע מענ- שען, אז זיי זענען געוואָרען געהארכזאמע קנעכט וועלכע ווערען געפיהרט אונטער א באטעק, דאן איז עס א טרויעריגע טראגעדיע אזא פאלק איז ווערט רחמנות. ווייל מען האט ביי איהם צוגענומען יעטוועדען פרייהייט און עס געפינט זיך אין טורמע אונ- טער דער אויפזיכט פון אויסוואורפען. אזא מין טרע- טען די רעכט פון א פאלק, וואס איז ביז איצט גע- זען פריי, איז א פינסטערע טראגעדיע.

לאמיר אבער נעהמען אן אנדערע מעגליכקייט: דאס דייטשע פאלק איז אין זיין מעהרהייט ווירקליך היטלעריזירט, אנערקענט גערן און באמת דעם פיה- רער, און ווארפט זיך פרייוויליג אונטער זיין בע- פעהל, אין דעם פאל האבען מיר עפעס א מוראדיגע ערשיטערענדיגע טראגעדיע, וואס די וועלט האט נאך נישט געזעהען, ווייל צי איז עס נישט אן אומגעהער- טע, טראגישע מאראלישע און גייסטיגע ירידה, אויב א שטאלץ און אינטעליגענט פאלק ווערט פלוצים אזוי נישטיג און נידעריג, אז עס וועט היטלער רייף צו אזא רעגירונג, ווי עס איז די היטלעריסטישע. די ווירקליכע און טיפע היטלעריזירונג פון דייט- שען פאלק וואלט געווען די גרעסטע טראגעדיע אין דער געשיכטע פון דער מענשהייט. ווען א פאלק ווערט בעזיגט און צעדריקט, דאן איז זיין גורל טרא- גיש, אזא פאלק וועקט רחמנות און מיטגעפיהל, אבער אויב א פאלק ווערט טיף נידעריג און ווערט געשליידערט און געטרעטען דורך די פארשטייער פון דער אייגענער נאציאנאלער געמיינהייט, דאן איז אזא פאלק ווערט נישט רחמנות נאר פעראכטונג, און די מענשהייט וועט אפהיטען פאר דעם דאזיגען פאלק איהר פעראכטונג. דער היטלעריזם אלס נשמה- מצב פון דייטשען פאלק רופט ארויס דעם טיפ- סטען עקעל און פעראכטונג, און דערוועקט נישט קיין שום רחמנות פאר אן אונטערדריקט פאלק.

דערווייל איז שווער צו זאגען, וועלכע פון די ביידע טראגעדיע'ס עס לעבט איצט דורך דאס דיי- טשע פאלק. ערשט די קינפטיגע דורות וועלען אָס איבערזעהען אויפן סמך פון פאקטען, וואס זענען אונז נישט בעקאנט און אויפן גרונד פון ווייטערדיגע קאנ- סעקווענצען, וועלכע די דייטשע חולאת וועט מיט זיך ברענגען, דערפון, וואס די ווייטערדיגע דורות וועט לען איינגעפינען אויפן סמך פון אונבעקאנטע פאקט- טען און ווייטערדיגע פאלגען וועט אנבעלאנגט זיין די שטעלונג וועלכע דאס דייטשע פאלק וועט פער- נעהמען אין דער משפחה פון די פעלקער. מען וואלט געמעגט ווינשען, אז אז דער שרעקליכער איבערצייגענט זאל זיך ארויסווייזען פאר א ציטערווייליגען און קרענקליכען קאשמאר, יעדענפאלס דארף דער זונטאגדיגער פלעביסציט בעהאנדעלט ווערען ווי א קרענקליכע טראגעדיע.

וואס איז פארגעקומען אין אל־זשיר?

בעגעגעניש מיט אראבער אויף דער שיף. — אלזשיריאנער פארמער אין קאמף מיט דרום־פראנקרייך. — אראבער און יודען. וואס וואוינען צוזאמען. — אנ׳אלזשיריאנער יוד וועגען בלוטיגען זונטאג אין קאנסטאנטין

(איינדריקען פון א ספעציעלע רייזע)

פון י. האמסקי

אויפ׳ן וועג קיין אלזשיר

פון 1830 הויבט זיך אן די געשיכטע פון פראנצויזישען באזיץ אין אלזשיר. די רעסטאורירטע מאנארכיע נאך נאפאלעאנס צוזאמענפאלען האט נויטיג געהאט עפעס א גרויסען אויפטו, כדי צו פעסטיגען איהר היבש קאמפראמיטירטען פרעסטיזש, און א יודישע געשיכטע האט זיך אין דעם פארמישט, איינער פון די ארמיי־צושטעלער, א יוד, האט נישט בעצאהלט דעם אלזשיר סולטאן א חוב פאר א גרויסער צאהל תבואה. דער קאנפליקט האט זיך פארצויגען און עס איז געקומען דערצו, אז דער אלזשירער מושל האט פשוט אויסגעפאטשט דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר, פונ׳ם אינצידענט איז געווארען א קריג און אין משך פון א סך צעהנדליגער יאהרען האט פראנקרייך פאמעליך פערנומען אלזשיר און מיט דער צייט איז דאס לאנד געווארען אפילו אדמיניסטראטיוו אויס קאלאניע, איצט איז אלזשיר א טייל פון פראנקרייך מיט דריי דעפארטאמענטען, וועלכע אונטערליגען דעם אינערן־מיניסטעריום.

דאס לאנד איז שטארק ענטוויקעלט און רייך אין וויין און תבואה. די בעפעלקערונג איז א געמישטע, די מוזולמענער טיילען זיך אין וואנדערענדע אונזיכערע און פון דורות לאנג רויבערישע אראבער און אין רוהיגע, בעזעסענע ערד־ארבייטער — בערבערען. צו דעם קומען צו יודען און פראנצויזען.

דאס לאנד האט זיך שנעל און פראכטפול ענטוויקעלט, אבער נישט די גאנצע בעפעלקערונג איז נאכגעגאנגען דעם טעמפא, דער אראבער איז פויל און צוריקגעשטאנען, טעג־לאנג בענוגענט ער זיך מיט א טרוקענעם פלאטשיגען קוכען און עטליכע געפרעגעלטע קליינע פישלעך זענען פאר איהם א יום־טוב, ווען נישט דער הונגער, וואלט ער קיינמאל נישט אויפגעהויבען זיך פון זיין ארט — אין מיטען דער גאס אפילו וואו ער זיצט, מען דארף איהם מאכען ארבייטען, און דער יוד לויפט נאך דער ארבייט, פערלויפט זי.

האבען צייט דעם פראנצויזישען קומען קיין אלזשיר די אלזשיריאנער יודען דורכגעמאכט א ריזיגע שטרעקע, פון אנ׳אפ־מען שוצלאזען „יאפעדי“, וואס איז פערשקלאפט געווען צום א אבער, איז ער איצט געווארען א גלייכער און אפילו העכערער, פון 1871 זענען אלע אלזשיריאנער יודען געווארען פראנצויזישע בירגער און צוזאמען מיט דער „אליאנס־איזראעליט“ האבען זיי שטארק פערפעסטיגט די פראנצויזישקייט אין לאנד, זיי האבען געטון א גוטע ארבייט פאר פראנקרייך און זיי אליין זענען אויך געוואקסען, רייך זענען זיי געווארען און אנגעזעהען און אויך גדלותדיג.

מיט פערציג יאהר צוריק האט מען געהערט וועגען אנטי־יודישע אומרוהען אין אלזשיר און פון דעמאלט אן איז שטיל געווארען מיט זיי. און גליקליך זענען יודען וועלכע האבען נישט קיין געשיכטע, יודען, פון וועלכע מען הערט נישט, איצט האבען מיר פלוצלונג דערהערט וועגען זיי, א ניי בלאט פון אונזער געשיכטע האט זיך אויפגעריסען, א בלוטיג בלאט... און מיטאמאל האבען מיר צוריק דערפיהלט, אז ברידער זענען מיר און יודען זענען ווי קרובים, וואס דערמאנען זיך איינער פון צווייטען נאר אין א נויט.

* * *

אויפן שיף. אנ׳עלטערער פראנצויז זיצט נעבען מיין טיש, א סך יאהרען איז ער אין לאנד און ער איז א דירעקטאר פון א טראנספארט־געזעלשאפט ער האט דעם דופק פון מסחר אין זיין האנד און ער זאגט בעטראכט ווי א דאקטאר:

— מיט אלזשיר איז שלעכט.

— פארוואס?

— ווייל עס געהט איצט אן אנ׳ערנסטער און פערביטערטער קאמף.

— מיט וועמען?

— מיט פראנקרייך.

— וואס?

— יא, ריכטיגער, מיט דרום־פראנקרייך. אלזשיר איז יונגער אין ענטוויקלונג און ביי אונז איז מעהר פערשפרייט דער גרויסער פארמער, וועלכער קען זיך ערלויבען צו האבען די בעסטע אגריקולטור־מאשינען. ביי אונז איז אויך ענטוויקעלט דער דארפישער קאאפעראציע.

— און איהר האט אויך ביליגע אראבישע הענט?

— דאס איז אויך אמת, זענען מיר קאנקורענץ־פעהיג. איהר וועט זעהען די פראכטפולע פעלדער אונזערע, די גאנגען זענען פול מיט ברכה און דאס צוויגעל אין ווינגארטען בויגט זיך איין פון די הענגלעך ווייטרויבען. מיר זענען איצט שטארקער פונ׳ם ווין פון דרום־פראנקרייך, האט מען אונז געמאכט א באריערע, געשאפען דעם קאנטינגענט און מיר קענען נישט ארייפיהרען אונזער ווין און אונזער תבואה קיין פראנקרייך, הויבט זיך ביי אונז אן א נויט.

— פון דאנען זאלען זיך נעהמען די אנפאלען אויף יודען?

— א, ניין, דער אראבער האסט פון אלעמאל אן דעם יודען.

א פלאט־אפיציר, וועלכער בעטייליגט זיך אינ׳ם געשפרעך, הויבט אן צו לאכען:

— פריהער בארגט ער ביים יודען און שפעטער וויל ער נישט צוריקצאהלען.

— דער אלזשירער פראנצויז גיט צו:

— איהר וועט זעהן, ווי אין קאנסטאנטין וואוינען יודען און אראבער צוזאמען, איהר וועט זעהן...

* * *

א בידערוגער, בייכיגער אלזשיריאנער יוד רעדט מיט א פול מויל ווערטער:

— די שמוציאנעס... די... האבען אויסגעשאכטען יודען... מען האט אונז גאר נישט פערטיידיגט, און ער ווייזט מיר א בריף פון זיינעם א קאנסטאנטינער פריינד:

— „ווען אין בלוטיגען זונטאג האבען די אראבער געבושוועט אין שטאט, איז דער מער מאריגא נישט געווען. איהם האט פערטראטען זיין ערשטער געהילף בר.כץ, אבער ער איז א יוד און ער האט פערשטאנען, אז ער טאר נישט ארויסגעבען א בעפעהל, מען זאל שיסען אין אראבער, ער איז אוועק און איבערגעגעבען די מאכט דעם גענעראל־סעקרעטאר פון דער פרעפעקטור ה׳ לאנדעל, דערווייל האבען זיך פערצויגען עטליכע שעה און עס איז שוין געווארען צו שפעט...

דער יוד גלויבט נישט אין דעם און ער פראטעסטירט:

— אנא שחיטה... אנא שרעק...

* * *

דער אווענט פאלט שוין און דער ים ווערט שטורמישער.

די שיף קרעכצט און בויגט זיך טיף. די אראבער נויהען זיך מעהר איינער איבער אין אנדערען. די זון שלאגט זיך אפ ווייט און שארף אין די צעשוימטע כוואליעס, די אראבער שטעהען אויף איינציגווייז, בוקען זיך אויס צו דער זון און בעהמען האלב־זינגען און האלב־זאגען זייערע תפילות און עס חזרט זיך איבער, ווי דער רויש פון דער כוואליע איין פסוק:

— אללאה, אקבאר אללאה!

אפגעריסענע, פערמוטשעטע מענשען, אויסגעבויגענע צו דער זון און צום אנגעצונדענעם ים שטעהען די אזוי לאנג, לאנג און וואס מעהר מען דערנעהנטערט זיך צום הייסען אלזשיר, ווערט זייער תפילה הייסער און שנעלער, די אויגען גלאנצען אויף, נישטא מעהר די היבטישע אונטערטעניגקייט. נאר עפעס א נייער ווילדער גלאנץ, אנדערע רייסען אראפ פון זיך די איראפעאישע הוטלען און ווארפען זיי אין ים און טוען זיך אן אויפן קאפ א טורבאן און א רויטע פעסקע, וואס נעהנטער, אלץ פאנאטישער, אלץ שרייאיגער איז די תפילה... און דארטען, טיף אין לאנד מוז ער זיין גאר ווילד־פרום און הייס־אויפגעהעצט. מיט א הילכיגען געשריי פאלט נאך א היטעל אין ים און די כוואליעס טראגען עס ווייט אוועק... דער איסלאם טוט צוריק אן זיינע קליידער און אונטער די קליידער פון איסלאם האט אין אלע דורות דאך בעהאלטען זיך דאס קורצע שארפע מעסער.

* * *

איבערפיה שלאגט די שיף צום פארט, דאס ווייסע אלזשיר ליגט אויף א בארג, און לייכט ארויס פונ׳ם גרינס. פריינד ווארטען, הענד פאכען, טיכלעך, היט.

הערצער קלאפען.

מיך ווארט דא נישט קיינער.

אה, יא, בלויז די יודישע נויט.

דער טרויעריגער קרעכץ פון א פערוואונדעטער קהלה, א געוויין פון יתומים, אנ׳אלט, אנ׳איביג יודיש געוויין, וואס טראגט זיך שוין דורות איבער׳ן לעבען און ימים.

דרעה איך זיך אליין צווישען די אלע, וועלכע פרייען זיך מיט זייערע נאהענטע און עס נעהמט מיך אן אזא טרויעריג געפיהל פון עלענד און איך זוך א יודיש פנים.

ס׳יודישע לעבען אין איצטיגען דייטשלאנד

צוליב א מזוזה אויף א טיר ווערט א יוד בעשולדיגט אין באלשעוויזם. — א יודיש מיידעל מיט געלע האר. — ווי דער רייכער יודישער קווארטאל קורפירסטענדאם פון בערלין זעהט איצט אויס

פון ט. לעווענגרוב

איך בין פערפאהרען אין בערלין אין איינעם א בעקאנטען יודישען פענסיאן. דער דאזיגער פענסיאן געפינט זיך אין דעם געוועזענעם אריסטאקראטישען קווארטאל קורפירסטענדאם. דער קורפירסטענדאם איז שוין מעהר נישט אריסטאקראטיש, ווייל עס האבען זיך אהין אריינגעקליבען יודען, וואס זענען אנטלאפען פון דער פראווינץ, ווי אויך נאך יודען פון דער בערלינער „נארדען“. אין דעם בערלינער „נארדען“ האבען פון תמיד אן געוואוינט די אזוי־גערופענע „אסט־יודען“. דארטען, אין דער גרענאדיר שטראסע, דראגאנער שטראסע און אין די אלע אנדערע ארעמיגע גאסען און געסלעך האבען די איינגעוואנדערטע יודען פון די פערשידענע מזרח־איראפעאישע לענדער בעלעבט צווישען זיך און פון זיך ווי אין א פרייוויליג־געמאכטען געטא. נאך דער היטלער־איבערקעהרעניש האט די דאזיגע „נארדען“ געגענט געליטען, פערשטעהט זיך, פיל מעהר ווי די אלע אנדערע יודיש־בעפעלקערטע געגענדען פון דער שטאט בערלין, ווייל געגען דער דאזיגער ספעציפיש יודישער געטא־געגענד האבען געהאט געהעצט נישט נאר די פערבאנדטען פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פרעסע, נאר אויך אפילו — די „היטלעריסטען“ פון משה רבינו׳ס גלויבען... האבען טאקע די מעהר־פערמעגליכע יודען פון דעם בערזיגער „נארדען“ אנגעהויבען ביסלעכווייז זיך אריבערפעקלען אין דעם בערלינער וועסטען, צו דעם אריסטאקראטישען קורפירסטענדאם. מען האט דארטען די עלעגאנטע זיבען־אכט צימער־וואוינונגען אנגעהויבען טיילען אויף דריי־פיר צימער־וואוינונגען, און אזוי ארום איז אויך דער קורפירסטענדאם געווארען „פראלעטאריזירט“ און „גרענאדירט“ (פון דעם ווארט גרענאדירשטראסע)...

דער באלעבאס פון מיין פענסיאן, וואו איך בין פערפאהרען, האט זיך פון תמיד אן געהאלטען פאר דעם „אריסטאקראט“ פון קורפירסטענדאם כאטש אויך ער איז, נעבעך, אנ׳„אסט־יודע“, א ביסעל אזוי ווי ער שטאמט פון ליטע, נישט ווייט פון דעם דייטשישען גרעניץ — פיהלט ער זיך שוין, ווי אנ׳„איראפעער“ פון געבורט און דעריבער טאקע איז ער אויסער זיך, וואס זיין קורפירסטענדאם ווערט ביסלעכווייז „אקופירט“ פון די פוילישע, גאליצישע, רומענישע און אונגארישע „אסט־יודען“.

— אין וואס ארט איך? — האב איך א פרעג געטון דעם פערדאגהטען באלעבאס פון פענסיאן, — אין וואס ארט איך, ווען אויפ׳ן קורפירסטענדאם וועלען זיך בעזעצען נאך א פאר הונדערט יודישע משפחות?

— מיך ארט עס וויכציג, — האט שוין מיין איראפעאישער אסט־יודע אנגעהויבען באכגעבען.

— מיך ארט עס לחלוטין נישט; מעהר נישט, וואס די נאצי־פרעסע האט שוין אויפגעהויבען א מהומה, אז די יודען אויפ׳ן קורפירסטענדאם האבען זיך שוין ווידער אמאל אנגעהויבען ברייט מאכען און ס׳דראהט שוין די סכנה, מען זאל אנהויבען בעהאנדלען די יודען פונ׳ם קורפירסטענדאם, ווי מען האט פריהער בעהאנדעלט די יודען פון דער גרענאדיר־שטראסע...

— זענען שוין דען געווען אויך אויפ׳ן קורפירסטענדאם וועלכע נישט איז אנטי־יודישע ארויסטרעטונגען? — בין איך געווארען ביגעריג צו וויסען.

— קיין עפענטליכע אנטי־יודישע ארויסטרעטונגען זענען אויפ׳ן קורפירסטענדאם, פערשטעהט זיך, נישט געווען, אבער איינציגע נישט אנגענעהמע געשיכטעס זענען דארט פארגעקומען.

— וועלכע אנ׳ערך?

— אט למשל, — האט שוין מיין באלעבאס אנגעהויבען רוהיג צו דערצעהלען, — אט למשל, איז מיט א קורצער צייט צוריק פארגעקומען אויפ׳ן קורפירסטענדאם די פאלגענדיגע טרויעריגע געשיכטע: איינער א יוד פון נארדען, וואס האט איבערגעוואנדערט אויף קורפירסטענדאם, האט בעשלאסען ארויפצוקלאפען מזוזות אויף די טירען. אפילו אויף דער טיר, וואס געהט ארויס צום דרויסען, האט ער ארויפגעקלאפט א מזוזה. איז דעם הויזוועכטער געווארען פערדעכטיג די גאנצע געשיכטע און ער האט פער׳מסר׳ט דעם יודען, אז ער מאכט פערדעכטיגע סימנים אויף די טירען... איז מען צו איהם געקומען מאכען א הויז־זוכונג, מען האט א קוק געטון אויף די מזוזות און די „חכמים“ פון דער נאצישער געהיים־פאליציי האבען באלד בעשלאסען, אז אויף די געהיימע שטיקלעך פארמעט איז אנגעצייכענט דער סאוויעט־שטערן... זיי האבען דעם פיין־געכ׳תיבה׳טען שין פון דעם ווארט „שדי“, וואס קוקט ארויס אויף דרויסען, אנגענומען פאר א סאוויעט־שטערן. האט מען דעם אומגליקליכען יודען קודם כל ארעסטירט און נאכדעם ערשט האט מען אנגעהויבען מאכען א חקירה ודרישה, צי איז נישט פערהאן אין די מזוזות און אין די תפילין א וועלכע נישט איז סאוויעט־פראפאגאנדע אדער גרויל־פראפאגאנדע?... ס׳האט געמוזט דויערן עטליכע טעג ביז די „חכמי ישראל“ פון בערלין האבען איבערצייגט די נאצים, אז ס׳איז נישט פערהאן קיין שום גרויל־פראפאגאנדע, ווי אויך נישט קיין סאוויעט־פראפאגאנדע, נישט אין די מזוזות און נישט אין די תפילין... דעם ארעסטירטען יודען האט מען בעפרייט, אבער מען האט איהם אנגעזאגט, אז אויף דרויסען זאל ער מעהר קיין מזוזות נישט אנקלאפען, ווייל דאס רייצט אויף איין טייל בעפעלקערונג געגען דעם אנדערער...

אזוי ארום איז דער גאנצער קורפירסטענדאם געבליבען אהן מזוזות, כאטש עס וואוינען דארטען איצטער א סך פרומע יודען.

— א צווייטער פאל — האט דער באלעבאס פון מיין פענסיאן מיר אנגעהויבען ווייטער צו דערצעהלען, דערפרעהענדיג זיך קאנטיג מיט דעם, וואס ער האט געקריגען אין מיין פערזאן א גוטען צוהערער. — א צווייטער פאל האט טאקע פאסירט מיט מיין אייגענער טאכטער. מיין טאכטער, ווי איהר ווייסט, איז דאך געווען א בלאנדינקע, טאקע פון נאטור אויס א בלאנדינקע און אפילו אין די פריהערדיגע צייטען פלעגען זי אלע אננעהמען פאר א ריכטיגער דייטשקע. טרעפט נישט לאנג און זי בעקענט זיך אין איינעם א טאנץ־לאקאל — מיין טאכטער האט זעהר ליב טאנצען — מיט איינעם א דייטש, וואס האט אויסגעזעהן צו זיין א גאנץ לייטישער דייטש. האבען זיי עטליכע אווענטען צוזאמען געטאנצט, און זיי האבען זיך אזוי פיין בעפריינדעט, ביז ער האט זיך אנגעזעצט איהר — זי זאל ווערען זיין כלה... האט שוין מיין טאכטער דענסטמאל געמוזט, פערשטעהט זיך, מודה זיין זיך פאר איהם, אז זי איז דאך א יודישע טאכטער... איז ער נישט פויל געווען, דער באנדיט, און איהר געלאזט וויסען, אז אויב זי קומט נאך אמאל אין יענעם טאנץ־לאקאל וועט מען איהר פראסט־פשוט אנברעכען די ביינער, ווייל זי קומט דאך אהין, זאגט ער, נאר צו פערפיהרען דייטשע מענער...

— וואס־זשע האט געטון די טאכטער אייערע? — בין איך געווארען ביגעריג צו וויסען.

— מיין טאכטער האט אין יענעם טאנץ־לאקאל טאקע אויפגעהערט צו געהן, אבער די שעהנע בלאנדע האר איהרע האט זי, נעבעך, אנגעהויבען אפשווארצען...

— זינט זי האט אפגעשווארצט די האר איהרע, — האט דער יוד פריער אפגעכאפט דעם אטעם, — האט זיך מיין טאכטער פשוט מחיה געווען. ערשטענס, זאגט זי, טאנצען מיט איהר איצטער דורכאויס יודישע יונגעלייט און, צווייטענס, שטעהען שוין צו איהר מעהר נישט צו די פערשיעדענע אומפארמירטע און נישט אומפארמירטע נאצים...

שפעטער אביסעל האב איך טאקע בעקומען די גוטע געלעגענהייט אנצוקוקען די שווארץ־געפארבטע טאכטער פון מיין באלעבאס און מיך האט שטארק איבערראשט דער ביינער אויסזעהן איהרער, בעזונדערס שטארק האט מיר איבערראשט דער פאקט, וואס די האר איהרע, הארט ביים שארבען, זענען נאך פערבליבען געלע און ס׳האט אויסגעזעהן, ווי זי וואלט געטראגען אויפ׳ן שטערן א גאלדענעם רייפעלע...

ווען איך האב געפרעגט וועגען דעם דעם טאטען איהרען, — האט ער מיר ערקלערט, אז דער גאלדענער רייפעלע אויף איהר שטערן איז נישט מעהר, ווי די פריש־אנגעוואקסענע האר איהרע...

— איהר פערשטעהט, — האט דער באלעבאס אנגעהויבען ווי פערענטפערען זיך פאר מיר — איהר פערשטייט דאך אליין, אז מיינע געשעפטען געהען איצטער נישט אזוי פייגעלדיג, אז מיין טאכטער זאל זיך קאנען ערלויבען יעדע וואך שווארצען די האר איהרע — מוז זי דאס, נעבעך, מאכען כאטש איין מאל אין חודש און פאר א חודש, פערשטייט איהר מיך וואקסען ביי איהר אונטער די האר מיט זייער נאטירליכען קאליר און אזוי ארום בעקומט זיך, ווי זי וואלט געטראגען א גאלדענעם רייפעלע אויפן שטערן...

ערשט דענסטמאל איז מיר קלאר געווארען, אז די טאכטער פון מיין באלעבאס טראגט נישט קיין גאלדענעם רייפעלע אויף איהר יודישען שטערען, נאר אז זי טראגט פשוט אויפן קאפ ביי זיך א געלע לאטע, אט יענע מיטעלאלטערליכע געלע לאטע, וואס די שונאי ישראל האבען געהאט ארויפגעצוואונגען אויף אלע געטא־יודען און איצטער האט די יודישע טאכטער פונ׳ם בערלינער קורפירסטענדאם כלומרשט פרייוויליג ארויפגעצוואונגען אויף זיך די געלע לאטע אויפן שטערן, כדי אלע יודען און נישט־יודען זאלען באלד דערקענען אז זי געהערט צו דער יודישער אומה, אז זי געהערט צו דער כלומרשט נידעריגער פערפאלגטער יודישער ראסע...

אט אזעלכע פרייוויליג־ארויפגעצוואונגענע „געלע לאטעס“ האב איך שפעטער אביסעל דערזעהען אין בערלין ביי מעהרערע יודען און יודינעס, אזוי, למשל, איז מיר שטארק אויפגעפאלען, וואס כמעט אלע יודען פון דעם קורפירסטענדאם טראגען אין זייערע לאצען פערשידענע מינים שפילקעס, וואס ווארפען זיך שטארק אין די אויגען האט איבער א פיינער מיינער נאך די יודען די שפילקעס פון דער היטלעריסטישער „ווינטערהילף“ כאטש דער ווינטער איז שוין געווען לאנג פארביי...

די היטלעריסטישע „ווינטערהילף“ האט געשענקט שפילקעס צו יעדן איינעם, וואס פלעגט געבען פאר דער ווינטערהילף א גרעסערע סומע געלד, — האבען זיך די בערלינער יודען אנגעכאפט פאר די דאזיגע שפילקעס, ווי פאר מזוזות־לעך, וואס זענען א גוטע תרופה פאר כלי־ערליי שדים און רוחות... א יוד, וואס האט אונטערשטיצט די היטלעריסטישע ווינטערהילף, איז דאך א לייטישער מענש, איז דאך א נאכלויפער נאך דער נאצי־בעוועגונג און אזא איינעם וועט שוין קיינער נישט טשעפען....

איך האב זיך בכיוון עטוואס לענגער אפגעשטעלט אויף אט די דאזיגע „קליינינקייטען“ פון דעם ביזעם יודישען לעבענסשטייגער אין דייטשלאנד, ווייל איך גלויב, אז פון אט אזעלכע קליינינקייטען קאן מען זיך אפטמאל דערוויסען פיל מעהר איידער פון די לאנגע און ערנסטע אפהאנדלונגען.

DR. DED. H. LUBICZ

פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס־שטה׳ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד
און יו״ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

האנדווערקער-צענטראלעס, איהר האט דאס ווארט

פון מאג. מ. באלבערישסקי

דעם 15-טען אויגוסט האט זיך געענדיגט דער ערשטער טערמין, ביז וועלכען די אלטע האנדווערקער האבען געהאט די מעגליכקייט אויס-צוארבייטען פאר זיך די האנדווערקער-קארטע, לויט א פערלייכטערטען סיסטעם. לויט די בעקו-מענע אינפארמאציעס פון די פערשידענע האנד-ווערקער-ארגאניזאציעס איז צו זעהען, אז ווייט נישט אלע האנדווערקער האבען זיך בענוצט מיט זייער רעכט.

איצט טרעטען מיר שוין אריין אין דער צווייטער פאזע פון דער ארבייט ביי וועלכען יעדער בעל-מלאכה, וואס האט ביז'ן 1927 יאהר געפירט א ווארשטאט קען ארויסבעקומען די האנדווער-קער-קארטע, נאר די פראצעדור וועט שוין זיין א שווערע, ווייל מען וועט שוין דארפען האבען די מיינונג פון דער האנדווערקער-קאמער. מיר ווילען האפען, אז די האנדווערקער-קאמערן וועלען קיין שום ספעציעלע שוועריגקייטען נישט מאכן, ארויס-גייענדיג פון שטאנדפונקט. אז ס'איז בעסער צו לעגאליזירן יעדען בעל-מלאכה, וועלכער עס ווענדט זיך וועגען דעם איידער צו האבען צו טון שפע-טער מיט א גאנצער ארמיי „נישט לעגאליזירטע האנדווערקער און ווארשטאטען" מיט וועלכע עס וועט זיין נישט קיין לייכטע ארבייט צו קעמפען. ביי דער געלעגענהייט וואלט איך וועלען אויפ-מערקזאם מאכען די אנפירערשאפט פון דער האנד-ווערקער-קאמער אויף דעם נישט נארמאלען צו-שטאנד פון זאמלען ביי זיך א קאלאסאלע צאהל ביטעס, וועלכע ווערען נישט ערלעדיגט. אלפאבעטיש דארף מען האפען, אז מצד דער האנדווערקער-קאמער וועט דאך קיין שוועריגקייטען נישט זיין, שוין צוליב דעם אליין, וואס די וואלען און נא-מינאציעס צו דער אינסטיטוציע זענען שוין פער-ענדיגט און, ווי מען קען רעכענען, וועט שוין דער אפאראט אנהויבען צו פונקציאנירען נארמאל אין דער נאענטסטער צייט, און דאן וועלן די יודישע ראטמענער האבען די מעגליכקייט ענערגיש צו ערלעדיגען די ענינים, וואס זענען פערבינדען מיט'ן ארויסנעמען די האנדווערקער-קארטען.

און איצטער וועגען דעם, וואס מען דארף שוין טון כדי צו בעזארגן די יודישע בעל-מלאכות מיט האנדווערקער-קארטען. קודם כל דער קאמי-טעט פאר ראטעווען די יודישע מלאכה האלט זיך צו בעשיידען און פירט א צו בעשיידענע ארבייט.

דער קאמיטעט האט בעגרעניצט זיין ארבייט אויף „געבען עצות" צי ווייסט נישט דער קאמי-טעט, אז מיט „עצות" זענען יודען בעזארגט. דער קאמיטעט האט אפילו נישט בעוויזען צו שאפען פאר זיך מיטלען אויף אויסצוהאלטען א שטענדי-גען סעקרעטאריאט אויף די עטליכע חדשים, וואס זאל גלייך אויף אנ'ארט פראקטיש און פאקטיש ערלעדיגען די צאהלרייכע בעזוכער.

די האנדווערקער-צענטראלעס האבען אויך פון זיך ארויסגעוויזען די פליכט פון ערלעדיגען די שווערע ארבייט ביים בעקומען א קארטע און דאס איבערגעלאזען פאר די בעזונדערע צעכען און פעראיינען, וואס עס וואלט געווען גאנץ נא-טירליך, פערשטענדליך און לאגיש ווען אונזערע האנדווערקער-פאר וואלטען פערשטאנען וועגען וואס עס האנדעלט זיך. אבער קוים פערלאנגט א פעראיין פון א האנדווערקער, וואס ווענדט זיך וועגען מאכען א האנדווערקער-קארטע 10 זל. איינשרייב-געלד און 12 זל. פאר 6 חדשים בייט-ראג ד. ה. א סומע פון 22 זלאטעס, מעהר נישט ווי פאר'ן פעראיין מוז מען דאס אויסטייטשען, אז אדער די האנדווערקער-פיהרער פון די בעזונדערע צעכען, ווילען נישט, אז מ'זאל מאכען איבערהויפט די האנדווערקער-קארטען, אדער זיי פערשטייען נישט די ערנסטקייט פון מאמענט. יעדער פעראיין דארף טאקע עקזיסטירען און מוז האבען געלד, אבער איצטער איז נישט דער מאמענט פון וועלען אויסנוצען די לאגע".

איידער מען וועט זיך ארומזעהען וועלען די עטליכע חדשים אוועקלויפען און טויזענדער יודישע בעלי-מלאכות וועלען בלייבען אהן א בארדען און אהן א מעגליכקייט פארמעל צו עקזיס-טירען. די טאקטיק מוז צוליב דער ערנסטקייט פון מאמענט געענדערט ווערען. נישט בעגנוגענען זיך מיט די „עצות" פון קאמיטעט, און נישט פערלאזען זיך אויף דער גוטהארציגקייט פון די צעכען-טוער, נאר די יודישע האנדווערקער-צענטראלעס דארפען גלייך אליין צוטרעטען אין א ברייטען מאסשטאב צו דער ארבייט צו בעזארגען אינדיווידועל יעדען האנדווערקער מיט א האנדווערקער-קארטע, פארן קלענסטען מינימאלסטען אפצאהל. אגב זענען די קאסטען און פארמאליטעטען ביים בעקומען די קארטע קאלאסאלע, צי וואלט זיך נישט געלאזט דורכפיהרען א אינטערווענץ אז סיי די קאסטען זאלען פערקלענערט ווערען, סיי די אלע פארמא-ליטעטען וואס דויערען עטליכע חדשים, איידער מ'בעקומט די קארטע זאלען פערקירצט ווערען.

האנדווערקער-צענטראלעס, איהר האט דאס ווארט.

וועלכע סוחרים זענען מחויב צו פיהרען האנדעלס-ביכער?

ווער דארף זיך רעגיסטרירן איז האנדעלס-געריכט און ווער דארף זיך אויסשטרייכן פון רעגיסטער

דאס געזעץ וועגען פיהרען האנדעלס-ביכער רופען נאך ארויס ביי מאנכע סוחרים ספקות. מיר האלטען דעריבער פאר נויטיג אויפצוקלערען פאל-גענדעס:

סוחרים פון פאטענטען צווייטע קאטעגאריע זענען מחויב צו פיהרען האנדעלס-ביכער נאר דער מאלט ווען זייער אומזאץ איז ענדגילטיג אפגע-שאצט און פעסטגעשטעלט אויף העכער פון הונ-דערט טויזענד זלאטעס דאס יאהר.

אויב מען האט א סוחר אפגעשאצט פאר'ן יאהר 1934 אומזאץ אויף הונדערט מיט צעהן טוי-זענד זל. און דער סוחר גיט-אפ א רעקורס געגען דער שאצונג, הייסט דאס נאך נישט קיין ענדגילטיג פעסטגעשטעלטער אומזאץ און אזא סוחר איז נאך נישט מחויב צו פיהרען האנדעלס-ביכער. אויב אפילו די אפעלאציע-קאמיסיע ווארפט-אפ דעם רע-קורס איז דער סוחר בערעכטיגט אנ'אנקלאגע צום העכ-סטען טריבונאל, איז מען אויך נאך נישט פער-פליכטעט צו פיהרען די האנדעלס-ביכער.

ערשט דעמאלט ווערט מען פערפליכטעט צו פיהרען האנדעלס-ביכער ביי א פאטענט צווייטע קאטעגאריע ווען מען אנערקענט דעם אומזאץ וואס איז גרעסער פון הונדערט טויזענד זל. אלס ענד-גילטיג און מען דערלאנגט נישט מעהר קיין רעקורס, אדער דעמאלט ווען מען ענטזאגט דעם רעקורס און מען פערקויפט נישט מעהר.

אז א סוחר, וואס בעקומט א אומזאץ העכער פון הונדערט טויזענד זל. און די שאצונג ווערט געזעצליך גילטיג און פעסט, מוז זיך רעגיסטרירען אין האנדעלס-רעגיסטער און מוז אויך פיהרען האנ-דעלס-ביכער. אין א צווייט יאהר ווען זיין אומזאץ ווערט קלענער און די ספעציעלע שאצונג איז אויף ווינציגער פון הונדערט טויזענד זל. קען ער זיך פון האנדעלס-רעגיסטער אויסשטרייכען און ער קען די האנדעלס-ביכער אויפהערן צו פיהרען.

פאבריקאנטען און האנדווערקער, וואס האבען פאטענטען פון 6-טע ביז 8-טע קאטעגאריע, זענען פריי פון צו רעגיסטרירען זיך און אויך פון צו פיהרען האנדעלס-ביכער, אויב אבער זיי האבען געשעפטען פון הורט-פערקויף אין וועלכע מען פער-קויפט זייערע אייגענע סחורה, אלץ איינס, צי זיי האבען פאטענטען פון צווייטער קאטעגאריע, אדער אפילו זיי האבען בלויז רעגיסטראציע קארטע — מוזען שוין יא זיך רעגיסטרירען און זיי מוזען פיה-רען האנדעלס-ביכער, בנוגע די דאזיגע פאבריקאנ-טען און האנדווערקער, וואס האבען אייגענע געשעפ-טען פון הורט-פערקויף, איז דאס גילטיג ביי יעדען אומזאץ, זאגאר ביי א קליינעם אומזאץ.

סוחרים, וואס האנדלען, אי איינצעל אויף פא-טענטען דריטער קאטעגאריע, דארפען זיך נישט רעגיסטרירען, און זיי מוזען נישט פיהרען קיין האנ-דעלס-ביכער זאגאר ווען זייער אפראט שטייגט איי-בער די הונדערט טויזענד זל. יעהרליך.

אלע סוחרים, וואס לויט די איצטיגע געזעצען דארפען זיי נישט זיך רעגיסטרירען אין האנדעלס-רעגיסטער און זיי זענען פון פריהער רעגיסטרירט, דארפען זיך דורכאויס לאזען אויסשרייבען פון האנ-דעלס-רעגיסטער, אין אין געגענטייל וועלען זיי האבען גרויסע שוועריגקייטען.

וואס קאן מען טון מיט די אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלוואה?

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, קען דער גענעראל-קאמיסאר פון דער נאציאנאלער הלואה ערטיילען ערלויבנישען אויף איבערטראגען די אבליגאציעס פון דער הלואה ביים רעגולירען מיט-גלידס-בייטראג אין ארגאניזאציעס, וועלכע האבען פון פריהער ארויס בעקומען א הסכמה פון גענעראל-קאמיסאר.

ביז איצט האבען אזא הסכמה בעקומען דער אדוואקאטען-ראט און די דאקטוירים-קאמער.

מיר האבען שוין אויך געשריבען, אז עטלי-כע קרעדיט-אינסטיטוציעס האבען בעקומען די ערלויבניש אויף אנצונעהמען די אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלואה פאר פערפליכטונגען פון בעזיצער פון דער הלואה אין די דערמאהנטע קרעדיט-אינסטיטוציעס, אזעלכע ערלויבנישען הא-בען אין לאדז בעקומען אויסער די ק. ק. א. פאל-גענדע קאאפעראטיווע קרעדיט-בענק: באנק פון לאדזער אינדוסטריעלער. לאדזער קאאפעראטיווע דיסקאנטא-באנק און די סוחרישע קרעדיט-בענק.

די דאזיגע אינסטיטוציעס נעהמען אן די אבליגאציעס נאר פאר די חובות, וועלכע זענען ענטשטאנען פאר'ן 1. יאנואר 1934 ביז א הויך פון 300 זלאטיס ווערען די אבליגאציעס אנגענו-מען אויף א קורס פון 96 פאר 100 אויב דאס אפצאהלען וועט אויסגעפיהרט ווערען ביז'ן 31 דעצעמבער 1935.

דער טערמין פון ענטשטעהען פון דער פער-פליכטונג פאר'ן 1. יאנואר 1934 דארף מען פער-שטעהען אלס דאטע, פאר וועלכער ס'איז ענטשטא-נען די פערפליכטונג גופא. אינאפהענגיג דערפון. אין וועלכען טערמין די פערפליכטונג איז בענייט געווארען דורך אויסשטעלען א נייעם חוב-דאקומענט.

די אינסטיטוציעס, וועלכע אויספיהרען די דאזיגע אפעראציעס אדער די לאמבארדירונג האבען די מעגליכקייט צו פערמשכנען די אבליגאציעס (צום קורס פון 60 פאר 100 נאמינאלען ווערט) אין דער באנק גאספאדארסטווא קראיאווע און דער פ. ק. א.

אויף אפצאהלען די חובות קענען די אינ-סטיטוציעס פון בעל-חובות אננעהמען די אבלי-גאציעס אויף א סומע פון העכער 300 זלאטיס נאמענטליכען ווערט. אין דעם פאל קען מען אבער פערמשכנען די אבליגאציעס נאר אין דער הויך פון 300 זלאטיס פאר יעדען בעל-חוב.

אויב א אינסטיטוציע, וועלכע האט אנגענו-מען פון איין בעל-חוב מעהר ווי 300 זלאטיס אבליגאציעס און וויל פערמשכנען די גאנצע סומע פון די אבליגאציעס, מוז זי זיך ווענדען מיט א ספעציעלער ביטע צום גענעראל-קאמיסאר פון דער נאציאנאלער הלואה.

דער גענעראל-קאמיסאר וועט אויך קענען געבען די ערלויבניש אויף צו פערקויפען די אבליגאציעס, אבער דאס נאר אין פאל ווען דער בעזיצער פון די אבליגאציעס בעפינט זיך אין א שווערער מאטעריעלער לאגע.

וועגען דער מאטעריעלער לאגע פון די אבליגאציע-בעזיצער, וועלכע בעטען צו קענען פערקויפען די אבליגאציעס, וועלען זיך ארויסזאגען די ווירטשאפטליכע פעראיינען, אזעלכע א. א. וו. ביי פערזאנען, וועלכע געהערען נישט צו די פער-איינען, דארף בעריקזיכטיגט ווערען דער גענצל-מאפטליכער פאקטאר.

די לאדזער האלץ-בראנזשע

האט געשאפען אנ'אייגענעם פעראיין

זייט א לענגערער צייט פיהלט זיך אין אונ-זער שטאט די נויטיגקייט צו שאפען אנ'ארגאני-זאציע, וועלכע וואלט געשאנגען אויף דער וואך פון די אינטערעסען אין דער האלץ בראנזשע.

אלע סוחרים און אינדוסטריעלער בעקלאגען זיך אויף דער שרעקליך-שווערער סיטואציע. די חיבות דארף מען זוכען אויך אין פעהלען פון אנ'-ארגאניזאציע, צוליב וואס עס קומט אפט פשוט צו אונעהרליכער קאנקורענץ.

לויט דער איניציאטיוו פון ווארשאווער פעראיין פון סוחרים און אינדוסטריעלער אין דער האלץ-בראנזשע. איז פארגעקומען אין לאדז א פערזאמלונג פון א רייהע האלץ-פירמעס. וועלכע הא-בען בעשלאסען צו שאפען אין לאדז אנ'אפטיילונג פון ווארשאווער פעראיין.

די געשאפענע ארגאניזאציע וואלט געקענט מיט בשיתפות'דיגע פוחות און מיט דער הילף פון דער ווארשאווער צענטראלע אין ארדנונג ברענגען די בעציהונגען אויפ'ן לאדזער מארק. מ'וואלט גע-קענט רעגולירען די בעציהונגען צווישען די הורי-טאוויניקעס און דעטאליסטען, רעגולירען די פראגע פון די באהן-באטשניצעס, פערקלענערן דעם שטאטישען לאדונגס-שטייער א. א. וו.

די לאדזער אפטיילונג האט שוין אנגעהויבען די ארגאניזאציאנעלע ארבייטען.

ביי די שאכטעל מאכער

צו דער היינטיגער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער קארפאראציע

היינט קומט פאר די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער קארפאראציע מיט וועהלען א נייע פער-וואלטונג.

עס איז כדאי צו מאכען אנ'איבערבליק פון דער קארפאראציע. וואס זי האט אויפגעטון ביז איצט, און וואס זי דארפט אויפטון אין דער צו-קונפט.

ביי היינטיגע צייטען, ווען אלע האנדווערקער לעבען איבער א שווערען קריזיס, פילט דער שאכ-טעל-מאכער דעם קריזיס פיל מעהר. וו. צ. ב די אומגעהויריגע קאנקורענץ. וואס עס האט זיך אין דעם פאך געשאפען. אויב עס זאל ווייטער אזוי גיין דראהט אלע שאכטעל-מאכער אנ'אונטערגאנג, דער שאכטעל-מאכער ארבייט איצט פאר 15 ביז 20 גילדען א וואך, פאר דער נייער פערוואלטונג, וואס וועט היינט געוועהלט ווערען שטייט פאר א שווערער קאמף, כדי צו זוכען די מינימאלסטע עקזיסטענץ פאר די שאכטעל-מאכער, א צווייטע און זעהר וויכטיגע אויפגאבע, וואס ס'וועט האבען די נייע פערוואלטונג — איז דאס שאפען די בי-ליגסטע קוועלען פון איינקויף די רוי-מאטעריאלען. ביי היינטיגען טאג ווען די סוחרים פון די דעקען האבען זיך ארגאניזירט און האלטען זיך אלע ביי איין פרייז און מען מוז זיי צאלען קאסע, אנדערש קריגט דער שאכטעל-מאכער קיין רוי-מאטעריאל צו דער ארבייט. דאגעגען ווען די שאכטלען ווע-רען פערטיג מוז מען זיי ביליג פערקויפען, ווייל דער שאכטעל-מאכער קען נישט אויסהאלטען. פאר דער נייער פערוואלטונג שטעהט אויך א וויכטיגע אויפגאבע צו שאפען ארבייט פאר איהרע מיטגלי-דער דורך ארגאניזירען א קארטעליזאציע, וועלכע וועט האבען די אויפגאבע צו בעזארגען די מיט-גלידער מיט א ביליגען רוי-מאטעריאל און איינ-שטעלען א געהעריגען ארבייטס-לוין, כדי ביליגער צו מאכען אויסארבייטונג פארן קאנסומענט.

מיר אפעלירען דעריבער צום רוב שאכטעל-מאכער זיי זאלען מיטהעלפען בויען זייער ארגא-ניזאציע.

מ. ג—מאן

יודען געדענקט!

היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד

אייער געוועהר געגען זיי איז באיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג	אויגוסט
21	זון-אויפגאנג 4.25
י	זון אונטערגאנג 7.53
אלול תרצ"ד	

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 28-טען אויגוסט וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פעט-ריקאווער 165 אמט'רען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ.ק.או. לאדז שטאט 2 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראוועס פון יאהר-גאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קאמיסיעס און די פאבאראוועס פון עלטערע יאהר-גענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האבען דער-האלטען נאמענטליכע אויפפארדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון א 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

נעכטען האבען זיך אנגעהויבען די לימודים אין די שולען

(2) נעכטען האבען זיך אנגעהויבען די לימודים אין די שולען.

קודם זענען פארגעקומען גאטעסדינסטען אין די געבעטס-הייזער, און דערנאך, 11 א זייגער האבען זיך אנגעהויבען די לעקציעס, אויף וועלכע מ'האט אינפארמירט די שילער וועגען די ענדערונגען אין דעם סדר פון די לימודים און וועגען די נייע לעהר-ביכער.

אין אלגעמיין האבען זיך נעכטען געשטעלט אין די שולעס אנ'ערך 75 פראצענט פון אלגע-מיינעם סכום שילער.

אויך האט זיך געלאזט שטארק מערקען דער ווירטשאפטליכער קריזיס דורך דעם, וואס די פראָק-ווענץ פון איינשרייבען תלמידים אין די פריוואט-שולען איז א זעהר שוואכע.

פאסט-מארקען מיט אויפדרוקען

(2) די טעג וועט דאס פאסט-מיניסטעריום ארויסלאזען אין פערקעהר פאסטמארקען, אויף וועלכע עס וועט זיין צוגעדרוקט „שאלענזש 1934".

די דאזיגע מארקען וועלען זיין אין פער-קעהר אין דער צייט פונ'ם „שאלענזש", וועלכער וועט פארקומען סוף היינטיגען חודש.

אלפוילישער צוזאמענפאהר פון אגראדניקעס אין לאדז

(2) דעם 8 און 9 סעפטעמבער ה. י. וועט לויט דער איניציאטיוו פונ'ם פערבאנד פון פוי-לישע שטעט, פארקומען אין לאדז אנ'אלגעמיינער צוזאמענפאהר פון שטעטישע אגראדניקעס, און פארשטייער פון פלאנטאציע-אפטיילונגען פון אלע פוילישע שטעט.

אויפ'ן צוזאמענפאהר וועט ארומגערעדט ווע-רען די פראגע פון פלאנצען בוימער אין די שטעט און פארשענערען זיי מיט גרינס.

פארמירער-סעקציע

ביים צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין

דער צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין פון פאמארסקא 15 מעלדעט, אז ס'האט זיך אין איהר אנגעשלאסען א סעקציע פון פארמירער-מייסטער, און האט שוין אפגעהאלטען א זיצונג און גלייכ-צייטיג אויסגעוועהלט א צייטווייליגע פערוואלטונג וואס האט שוין אנגעהויבען איהר טעטיגקייט.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ייגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע

קראנקהייטען, מענער-שוועכע

נעהמט אן פון 8–12 בייטאג, 4–6 און פון 7–8.

ווארפען אונטער א צווייער זלאטע

און כאפען ארויס א פעקעל וועקסעל-בלאנקעטען פאר 400 זלאטעס

שפאגעל נייער שפיצעל פון אפעריסטען

(–) לאדזשער אפעריסטען זענען לעצטענס געפאלען אויף א נייע המצאה, ווי אזוי צו אפע-רירען נאיווע סוחרים, הויפטזעכליך האבען זיי זיך פערלעגט אויף די פאפיראסען-בודקעס.

נעכטען אין די נאכמיטאג-שעה'ן, זענען 2 עלעגאנט-געקליידעטע יונגעלייט צום אינהאבער פון דער פאפיראסען-בודקע אויף פיעטריקאווער 20, אנווייזענדיג, צי ער האט פערלוירען די 2 זלאטעס, וואס ליגען פון דער דרויסענדיגער זייט פון בודקע. דער יוד, נישט וויסענדיג פון גאר, און מיינענדיג, אפשר האט ער טאקע פערלוירען דעם 2-ער זלאטי, איז ארויס פון דער בודקע אויפצוהויבען דעם 2-ער זלאט. אין זעלבען מא-מענט ווען דער יוד האט זיך אראפגעבויגען, איז א דריטער צוגעשפרונגען צו דער בודקע, ארויס-געכאפט דאס בוך מיט די וועקסעל-בלאנקעטען אויף א סומע פון 400 זל. און נעלם געווארען.

דאס אלץ איז געשעהען אזוי בליץ-שנעל, אז דער יוד האט נישט בעמערקט, ווי אזוי יענער האט ארויסגעכאפט דאס בוך מיט די וועקסלען. ערשט אין א פאר מינוט ארום, האט ער בע-מערקט די גנבה. עס איז שוין אבער געווען צו שפעט. פון די אפעריסטען איז שוין נישט געווען קיין זכר.

אבער דאס איז נישט דער ערשטער פאל, פרייטאג האט דאס זעלבע פאסירט אויף פולנאצ-נא גאס פון טויער נומער 28, ווי די חברה הא-בען אונטערווארפענדיג א 5-ער זלאט, ארויסגע-כאפט א פעקעל וועקסלען פאר 250 זל.

כדאי אויפמערקזאם צו מאכען, אלע פאפי-ראסען-הענדלער, זיי זאלען אויף להבא זיין מעהר פארזיכטיג און נישט לאזען זיך אפנארען פון שווינדלער און אויסוואורפען.

די לאדזשער אויטא-ארגיעס

איבערגעפאהרען א יודישע פרוי, און א יודישען סוחר

(2) נעכטען, א זייגער זעקס פארטאג, איז אנ'אויטאבוס, אנגעפיהרט דורך דעם שאפער יאנקעל פיינבלום (יערזאלימסקא 4) איבערגעפאהרען און שטערבליך פערוואונדעט די 60-יעהריגע פרוי דאבע אסאווסקא (זשעלנא 1).

פון אונטער די רעדער האט מען זי ארויס-גע צויגען איינגאנצען א פערבלוטיגטע מיט צובראָ-כענע ביידע פיס און צושטריגטע אין קאפ. מ'האט זי אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער שאפער איז ארעסטירט געווארען.

* * *

(2) דערזעלבער אומגליק איז געשעהן מיט'ן 63-יעהריגען יודישען סוחר, עליאש גארליצקי (אל. 1, מאי 4). וועלכער איז אויף ראג פיעטריקאווער און זאוואדזקא ארונטערגעפאלען אונטער אנ'אויטא.

פון אונטער די רעדער האט מען איהם ארויסגענומען איינגאנצען א צושעדיגטען מיט צו-בראכענע 2 ריפען, אויסגעהאקט אויג, טיפע קאפ-וואונדען א. א. וו.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דער דרעווגאווסקא-גאס.

דערשאסען דעם קאנקורענט

פערוואונדעט די געליבטע, און זיך אליין שיער אוועקגעפעקעלט אויף יענער וועלט

(2) היינט קומט פאר אין היגען קרייז-געריכט א העכסט-סענסאציאנעלער פראצעס, וועלכער איז א פועל יוצא פון א גרויסער ליבעס-טראגעדיע.

די פארגעשיכטע פון דעם פראצעס איז בקיצור פאלגענדע:

צוויי יונגעלייט, אלאיזי קארעלעווסקי און קאזשימיעזש קורפיק האבען זיך געליבט אין איין מיידעל — די יונגע שיינע ארבייטערין, העלענא ליפינסקא.

אזוי איז עס אנגעגאנגען גאנץ לאנג און די יונגעלייט האבען געפיהרט צווישען זיך א שטילען קאנקורענץ-קאמף.

אין דער נאכט אבער פון 6 אויף 7 מערץ פ. י. האבען זיי זיך אלע צוזויפגעטראפען אין דער מיידעלס וואוינונג אויף וואולטשאנסקא 177, און אז מ'האט געמאכט א שנעפסעל, האט זיך אין קארעלעווסקי צופלאמט די אייפערזוכט, האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער — דערשאסען אויף טויט קורפיק'ן, דאס מיידעל פערוואונדעט און זיך גופא אריינגעשאסען א קויל אין שלייף אריין.

דאס מיידעל איז געווען לייכט פערוואונדעט איז זי שנעל צו זיך געקומען, אבער שווערער איז עס צוגעגאנגען מיט'ן מערדער און זעלבסטמערדער — מיט קארעלעווסקין אליין.

ער האט לאנג געזעהן דעם מלאך המות פאר די אויגען ביז ער האט זיך אויסגעהיילט און גע-שטעלט אויף די פיס.

היינט, אלזא, ווערט ער געשטעלט פאר'ן געריכט.

וואהלען צו די האנדעלס-קאמערן

צי הערשט א טענדענץ צו בע'עוולה'ן די יודען?

ווי ס'איז פאראויסצוזעהן וועלען דעם 1-טן סעפטעמבער אויסגעשריבען ווערען די וואהלען צו די האנדעלס-קאמערן אין גאנץ פוילען.

די וואהלען וועלען אזויארום פארקומען אין די ערשטע טעג פון נאוועמבער, און דאן וועלען די ווירטשאפטליכע פעראיינען דעלעגירען זייערע קאנדידאטען אין די קאמערן, אזוי, אז ביזן סוף פון היינטיגען יאהר וועלטען אלע האנ-דעלס-קאמערן שוין געווען קאנסטיטואירט.

די וואהלען וועלען פארקומען אין 6 גרו-פען: אינדוסטריעלע, האנדעלס און באנק-פערזיכע-רונג. יעדע פון די דאזיגע גרופע פאלט זיך פו-נאנדער אויף צוויי גרופען: גרעסערע און קלענערע אונטערנעהמונגען.

דאסמאל וועלען די וואהלען פארקומען אויף פראפארציאנעלע יסודות.

אויב ס'זאל קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען פערשידענע גרופען אזוי ווי ס'איז געווען ביז איצט, וועט צו קיין וואהלען נישט קומען.

ווי מיר דערוויסען זיך אבער, הערשט א טענדענץ צו בע'עוולה'ן די יודישע סוחרים, דהיינו: ס'זאל געענדערט ווערען די פראפארציע צווישע יודען און נישט-יודען אין די האנדעלס-קאמערן, אויף וואס די יודישע ווירטשאפטליכע פעראיינען וועלען נישט איינגעהען און ווארשיינליך וועט יא קומען צו א וואהל-קאמף.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: ק. לייגנוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינאר-סקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127), פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואולטשאנ-סקא 37), ב. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27)

פערמשפט א שווינדלער

דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען פער-משפט א געוויסען טעפפאן גראטשיק — געוועז. אינהאבער פון א ביטעס-ביורא — אויף 2 יאהר טורמע פאר'ן אויסנארען ביי א רייה פערזאנען פערשידענע געלד-סומען אונטער'ן אויסרייד, אז דאס נעהמט ער קויציע, און ער וועט זיי שאפען פאסטענס.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעהמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

די לאדזשער האנדווערקער-קאמער

וועט האבען אנ'אייגענעם בניו

דאס מיניסטעריום האט ערלויבט דערויף

א דעלעגאציע פון דער לאדזשער האנדווער-קער-קאמער אין די פערזאנען פון פרעז. זאזשיצקי און סעקרעטאר ד"ר קאצענבאגען האט געווילט אין ווארשא, כדי צו ערלעדיגען א רייה וויכטיגע האנדווערקער ענינים.

אונאפהענגיג דערפון האט די דעלעגאציע אינטערווענירט אין האנדעלס-מיניסטעריום וועגען בעקומען אנ'ערלויבעניש אויף צו קויפען אנ'איי-גענעם בנין, וואו ס'זאלען זיך געפונען די גע-שעפטס-שטעלען פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער.

ווי מיר דערוויסען זיך האט דאס האנדעלס-מיניסטעריום גינסטיג זיך בעצויגען צו דעם דאזיגען ענין.

די האנדווערקער-קאמער פיהרט שוין אונ-טערהאנדלונגען וועגען קויפען אזא בנין און בקרוב וועלען די אונטערהאנדלונגען ווארשיינליך פינא-ליזירט ווערען.

נאר געציילטע גאסטשפילן פון טעאטער

„אראראט"

קינסטל. אנפ. משה בראדערזאן.

היינט, דינסטאג, 9.30 אווענט

גרויסע פאפול. פארשטעלונג | פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

רעוועלאציי-פראגראם א. נ.

א געלעכטער אין א זייט...

די שענסטע און בעסטע נומערן פון 30 פראגראמען. רעזשיסירט: ש. דזשיגאן און י. שומאכער.

קאָמפּאָזיציע: וול. גאדיק. בינע-לייטונג: ב. שווארצשטיין, מוזיק-לייטונג: ה. רובין, טאנץ-לייטונג: מ. קאן.

בילעטען אין קאסע פון „פילהארמאניע".

זאל „פילהארמאניע"

נאַרוטאָוויטשאַ 20, טעל. 213 84.

אלעקסאנדערער האָבן „אַרויסגעגנבעט“ א בר־מנן פון לוטאָמירסק

צוויי שטעטלעך נעבן לאָדז קאָכן איצט פון אײן און דערזעלבער מעשה: דאָס איז לוטאָמירסק און אַלעקסאַנדער. די געשיכטע איז פאָלגענדע:

אין לוטאָמירסק האָט געוואוינט אויף זומער־וואוינונג אַ חסידישער ייד משה יוסף אײזענבערג. אַ ייד אַ חלוש, אַ טאַטע פון 6 קינדער, וועמען דער דאָקטאָר האָט פאַרשריבן „פרישע לופט“. דער ייד איז געווען אַן אָרימאַן און זיבן פאַר־לעס און ביים אַוועקפאָהרן קיין לוטאָמירסק אויף דער זומער־וואוינונג האָט מען געמוזט צונויפמאַכן אַ פאָר גילדען.

האָט די פרישע לופט אויך נישט געהאָל־פן און משה יוסף אײזענבערג איז געשטאָרבן, מילא פאַרפאַלן, האָט אָבער די לוטאָמירסקער קהלה דאָ דערשנאַפּט אַ „פעטן ביסן“ און גע־זאָגט „סטאָפּ“, וועגן קובר זיין, קען קיין רייד נישט זיין, אַ כיבע מ'זאָל געבן דער לוטאָמיר־סקער קהלה 500 זל. דאָס איז געווען פרײַטאָג אינדערפרי, איז דאָה געוואָרן אַ געוואַלד, אַ רעש.

— היתכן? ביי אַזאַ אָרימאַן, ווי אַזוי בעהמט מען 500 זלאָטיס, פון וואַנען? ווער זאָל דאָס געבן? ס'האָט אָבער גאָרנישט געהאָלפן, די דאָזאָרעס ר' יאַנקעלע און ר' פנחס האָבן גאָרנישט געוואָלט וויסן, פינף הונדערט זלאָטיס און וועניגער אַ גראָשן נישט, האָט מען אונטערהאַנדעלט פרײַטאָג אַ גאַנצן טאָג, אָבער אָהן ערפאָלג, די דאָזאָרעס זענען געזעסן האַרט און נישט גע־וואָלט אַראָפּלאָזן קיין אײן גראָשן, מילא שבת אין דאָך שבת איז דאָך נישט שייך, האָט מען נישט געקענט אונטערהאַנדלען און דער בר מינן איז געבליבן ליגן ביז זונטאָג, און שטעטל איז שבת געווען אַ טומעל. מ'האָט זיך צוטיילט אויף צוויי לאַגערן, אײנער האָט געהאַלטן אַז די דאָזאָרעס זענען גערעכט, דער צווייטער, אַז נישט.

שבת צונאַכטס האָט מען זיך ווידער אַוועקגעזעצט אונטערהאַנדלען, אַ משפחה פון פאַרשטאָרבענעם האָט אײנגעלאַדען דעם דאָזאָר אויף אַ גלעזעל ביר און דאָרט האָט מען געשמועסט אַ לאַנגע צייט, אָבער מען איז זיך פונאַנדערגעגאַנגען מיט גאָרנישט.

אויף צומאָרגענס זונטאָג אינדערפריה האָבן די לוטאָמירסקער דאָזאָרעס ווייטער געוואַרט ביז מ'וועט קומען מיט זיי אונטערהאַנדלען, אָבער קײנער איז נישט געקומען, דאָס האָט שטאַרק פערוואונדערט די דאָזאָרעס און זיי זענען אַליין אַוועק דאָרט וואו דער מת איז געלעגן, כדי צו דערגעהן פאַרוואָס מען קומט נישט צו זיי. דאָ האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אַ נעכטיגער טאָג, דער מת איז נישטאָ. מ'האָט אָנגעהויבן חוקר־דורש צו זיין און ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז שבת ביינאַכט זענען פון אַלעקסאַנדער געקומען 2 פוהרען מיט 16 מענשען, וועלכע האָבן אַרויסגענומען דעם בר מינן און איהם אָפּגעפיהרט קיין אַלעקסאַנדער.

זונטאָג איז פאָרגעקומען אַ גרויסע לויה פון פאַרשטאָרבענעם משה יוסף אײזענבערג אין אַלעקסאַנדער.

רעפּרעזענטאַנץ־טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“ ציגעל־גאַס 27 טעלעפאָן 112-25

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

היינט דינסטאָג, 9.30 אָוו. פּאָפּול. פאָרשטעלונג צו זעהר ביליגע פּרייזן

מיכאל מיכאלעסקא'ס נייעסטע אויפפיהרונג פון דער מוזיקאַלישער שאָס־קאָמעדיע

„סינאָריטאַ“

מיט מיכאל מיכאלעסקא אין צוויי ראָלען אלס „וואָלאָדקע שטיוועל־פוצער“ און „שפּאַנישע סינאָריטאַ“.

דאָנערשטאָג, ד. 23 ד. ח. 9.30 אָוונד צום לעצטען מאָל

גרויסע הנחה־ און פאָלקס־פאָרשטעלונג

אייגהייטליכע רעוואָלאַציע־פּרייזן. אלע בילעטן אין פּאַרטער בלויז 1 זל.

לעצטער טאַנץ אין 3 אַקטן (6 בילדער), 30 נומערן געזאַנג און טענץ, רעקאָרד־שלאַגערס איינס־ביי־איינס

אַכטונג! פון דעם פרייטאָג, ד. 24־טען פייערליכע פּרעמיערע די טשאַרדאַש־פירשטין

מיט מיכאל מיכאלעסקא און פאַניע רובין אין די הויפּט־ראָלען.

דער האנדעל צווישען פוילען און דרום אפריקא

(אג) די לאָדזער דעלעגאַטור פון מלוכה'שען עקספּאָרט אינסטיטוט האָט אונז צוגעשיקט אַ ספּעציעלען יעהרליכען בעריכט וועגען האנדעל מיט דרום אפריקא אין יאָהר 1933.

דער האנדעלס אומזאַץ צווישען פוילען (צוזאַמען מיט דאַנציג) מיט דרום־אפריקא האָט אין יאָהר 1933 בעטראָפען: אימפּאָרט פון פוילען 84,122 פונט שטערלינג; דער עקספּאָרט קיין פוילען 134,581 פונט. אין דעם אימפּאָרט קיין דרום אפריקא פערנעמט פוילען דאָס 21 אָרט, פון די 1003 אימפּאָרט אַרטיקלען קיין דרום אפריקא האָט פוילען עקספּאָרטירט 79 אַרטיקלען.

צו די אַרטיקלען, וואָס האָבן די גרעסטע אָפּזאַץ־מעגליכקייטען געהערען: קלעי, פוטערס, באַוּמוואָל־זאָקען, באַוּמוואָל־קאָלדרעס, וואָלענע סחורות, קאָפּעלושען און היטלען, וועש א.אז.וו.

די לעצטע צייט בעמערקט זיך מצד די פוילישע עקספּאָרטערען אַ גרעסערע פּראַאינטערעסירונג מיט דעם דרום אַפריקאַנישען מאַרק.

געהיימנישפולער באנדיטן־אנפאל

(2) נעכטען, 2 ביינאַכט, זענען צוריקגעגאַנגען צו זיך אַהיים זיגמונט און מיכאַלינאַ קרוליקאָווסקי (וואָלאָדזשימיערסקאַ 17).

אויף ראָג מיעלטשאַרסקיעגאָ און צמענטאַרנאַ זענען זיי פּלוצים בעפאַלען געוואָרען דורך צוויי אומבעקאַנטע פערזאָנען, וועלכע האָבן זיי אָנגעהויבן צו „בעאַרבייטן“ מיט בראָך־שטאַנגעס.

ווען דאָס פּאָרפּאָלק קרוליקאָווסקי איז אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט, זענען די אַנפאַלער אַנטלאָפען.

די פערוואונדעטע האָט מען ערטיילט ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אַהיים.

PALESTYNA,
EGIPT, SYRJA,
TURCJA, GRECJA, RUMUNJA
6 wspaniałych wycieczek.
Koszt całkowitego uczestnictwa
od zł. 830.—
Informacje i zapisy we wszystkich placówkach
ORBISU
Wyjazd wycieczek 10 października.

בעשולדיגטע איז אפגעבעז א פאלשע שבועה

(2) נעכטען זענען אין היגען קרייז־געריכט געמשפּט געוואָרען פאַר פאַלש שווערען: דער 62־יעהריגער אינזשיניער פעליקס פּרושוווסקי (געוו. לייטער פון דער פּאָוויאַט־אָפּטיילונג ביים לאָדזער סיימיק און איצט — רעפערענט פון דער וועגען־אָפּטיילונג ביי דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע) און דער 49־יעהריגער פראַנציסשעק יעזשעווסקי (רעכענמייסטער פון דעם אַנגערופענעם קרייז־סיימיק).

די בעשולדיגטע זענען פרייגעשפּראָכען געוואָרען.

אמטליכעס

(א) נעכטען האָט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אַמט אין דער סטאַטיסטישער אָפּטיילונג ביי דער שטאָט־פערוואַלטונג, נאַטשעלניק עדוואַרד ראַסעט.

ביליגע רייזע אויפן „אדריאטיק“ און מיטעל־אייראפא

„וואַגאָן־לי־קוק“ אָרדענט איין אַן אויספלוג אויפ'ן אדריאַטיק און מיטעל־אייראָפּאַ. די טוריסטען וועלען אָבפאָרען דעם 1 אָקטאָבער פון קאַטאָוויץ, איבער בודאַפּעסט, וויען, ווענעציג, אַטען, קאָנסטאַנץ און צוריק קיין קאַטאָוויץ.

די גאַנצע רייזע וועט דויערן פון 1 ביז'ן 13־טען אָקטאָבער, און קאָסט צוזאַמען מיט'ן פּאַס, וויזע און גאַנצען אויפענטהאַלט פון 4,50 זל. ביז 7,50 זל.

איינשרייבונגען נעמט אָן די אָבטיילונג פון וואַגאָן־לי־קוק פּיעטריקאָווער 64.

DR.

L. Czarnożył

וואוינט יעצט אויף

62 פּיעטריקאָווער 62

אָרדינירט פון 9.30 ביז 10.30 פאָרמיטאָג און נאָכמיטאָג פון 4—6 נאָכמ.

ספּעצ. האַרץ־קראַנקהייטען

די עקזאַמענס אין אַלע 7 קלאַסן הויבן זיך אָן דעם 21 ד. ח.

ס'ווערען אָנגענומען שילער און שילערינס

פון 3 ביז 6 יאָהר אין פּרעבשול
„ 6 „ 14 „ שולע

דער פּראָגראַם

פון אונזער שול איז אַ פאַראייניגונג פון צוויי וועלטען: דער היינטיגער מאָדערנער שול מיטן אַמאָליגן ליטווישן חדר מתוקן.

איינשרייבונגען טעגליך פון 9 — 2 נאָכמ.

דער אריער־פאראגראף

ר. איזראעל

192

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער וועלטער צייט

מאָטיל איז אַוועקגעגאַנגען הייבריכן מיט צושפּרייטע הענד:

— שלום עליכם, האָט ער געזאָגט, קום אַריין און פיהל זיך ווי ביי זיך אינדערהיים, וואָס מאַכסטו?

רוביבאַו איז געווען גערעכט. מאָטיל האָט הייבריכן געקענט נאָר אַלס יונגעל און דאַן פון די פאָטאָגראַפיעס, וועלכע ער האָט גאַנץ אָפט געשיקט צו זיין מוטער. מאָטיל האָט געזאָגט פאַר זיך דאָס בילד פון הייבריכן, אַזוי ווי ער האָט עס געזעהן אויף די לעצטע פאָטאָגראַפיעס און איצט ווען ער האָט איהם געזעהן אין דער ווירקליכקייט, דאָ האָט מען אַפילו נישט געקענט מאַכען קיין פערגלייך, דאָס זענען געווען צוויי אַנדערע מענשען, יענע אַ הויכער, ברייטפּלייציגער, מיט גרויסע פרעהליכע אויגען און געדיכטע האָהר — דער אַן־אײנגעהויקער טער, צובראָכענער מענש, מיט מאַטע אויגען און כמעט אינגאַנצען גרוי, בלויז עטליכע געזיכטס־שטריכען האָבן דערמאָהנט אַז דאָס איז ווירקליך הייבריך זאַקס, מאָטיל איז ווירקליך געווען איבעראַשט.

— אין דאָס אמת, אַז לײַדען פון בלויז עטליכע וואָכען זאָלען מאַכען אַזאַ ווירקונג אויף אַ מענשען, ווי שווער די דאָזיגע לײַדען זאָלען נישט זיין. און דאָך איז עס אַזוי געווען, מאָטיל האָט דאָס געזעהן מיט זיינע אייגענע אויגען.

— וואָס מאַכט איהר, ר' מאָטעל, האָט הייבריך געענטפערט אויף פראַסט יודיש אַזוי ווי אַ מאָל נישט קיין סך זיך געענטפערט ר' מאָטיל, הגם איך האָב אייך שוין אַזוי לאַנג נישט געזעהען, בלויז צוגע קומען נאָר עטליכע קנייטשלעך אין פּנים.

— געלויבט איז דער השם יתברך, האָט מאָטיל געענטפערט, מען לעבט ווי עס איז, און וואָס דאַרף מען מעהר, אַבי די צייט זאָל אַדורכגעהען אָהן אויסטערלישעס.

— אָ, אַבי די צייט זאָל אַדורכגעהען אָהן אויסטערלישעס. האָט הייבריך איבערגעחזרט. נישט יעדער איז אָבער דערצו זוכה.

— וואָס איז געווען, איז געווען, האָט מאָטיל געזאָגט, כדי צו טרייסטען הייבריכן, איצט דאַרף מען זעהן, וואָס וועט זיין ווייטער.

— געוויס קען מען נישט צוריקדרעהען דאָס ראָד פון דער געשיכטע,

— ס'איז גלייכער נישט צו דערמאָהנען זיך אַפילו דערין, האָט מאָטיל ווייטער געזאָגט, זעץ זיך אַוועק, וועסט טרינקען ביי אַנ'אַלטן בעקאַנטען אַ גלעזעל טיי.

— איהר ווייסט וואָס איך וועל אייך זאָגען ר' מאָטיל, האָט הייבריך אויפריכטיג געזאָגט, איך געדענק אייך נישט פאַר אַזעלכען ווי איהר ווייזט זיך מיר איצט אויס, איך האָב די גאַנצע צייט, וואָס איך בין נישט דאָ געווען זיך פאָרגעשטעלט אייך אַלס בייזען, שטרענגען און נישט־גאַסטפריינדליכען יודען און אַזוי איז עס דוכט זיך דאָך געווען...

— ס'ווענדט זיך ווען און מיט וועמען, האָט מאָטיל אַלץ געלעכטער געענטפערט, מ'האָלט מיך טאַקע פאַר אַזעלכען, ווי דו האָסט מיך דאָ אָפּגעגעשילדערט, האָט מאָטיל ווייטער מיט אַ געלעכטער געזאָגט, ס'איז אָבער נישט אַזוי שלעכט מיט מיר, מ'דאַרף מיך נאָר קענען, איך האָב נאָך קיין איין מענש אין דער וועלט נישט אויפגעגעסען, וואָס שייך דיין מאַמען און אַלעמען וועלכע האָבן אַ שייכות צו איהר, האָבן זיי זיכער נישט קיין גרונד אויף מיר זיך צו בעקלאָגען.

— מיין מאַמע האָט מיר דאָס געשריבען, האָט הייבריך געזאָגט און איך בין אייך שטענדיג דאַנקבאַר געווען פאַר דער דאָזיגער בעהאַנדלונג פון מיין עלענדער מוטער.

— מילא, ס'קומט שוין נישט קיין דאַנק דערפאַר אפשר האָב איך געהאַט מיין אייגענעם אינטערעס דערביי.

— דאָס האָט מיט דעם עצם ענין גאָרנישט צו טון. די הויפּטזאַך איז, אַז די טאַטע אַליין איז אַנאיידעלער.

דאַן איז הייבריך צוגעטרעטען צום עצם ענין.

— מיין פריינד רוביבאַו האָט אייך דאָך שוין געזאָגט צוליב וואָס מיר זענען דאָ קודם־כל אַהערגעקומען צו אייך.

— יאָ, כ'האָב געהערט, האָט מאָטיל מיט אַ זיפץ געזאָגט.

— און וואָס מיינט איהר, ר' מאָטיל, אפשר וואָלט גלייכער געווען אַז איך זאָל זיך מיט איהר איבגאַנצען נישט זעהען, און זי זאָל נישט וויסען אַז איך בין דאָ געווען, אפשר וועט זי פערגעסען אָן מיר און איהר וועט אַזוי בעסער זיין.

— חלילה, וואָס רעדסטו, ווי קען מען אַזוי רעדען? ס'איז דאָך אַ מאַמע, און אפשר איז איהר נישט אויפגעלעגט דיך מעהר צו זעהען

— דאָס איז נישט קיין אפשר, נאָר כמעט ווי זיכער, אַז זי וועט מיך מעהר נישט זעהען.

— איך וויל זיך נישט שפּילען אין קיין נביאות וויל אַ נביא מוז זיין נאָך עפּעס... אָבער איך וויל מיט דער גאַנצער קראַפט אָפּוועדען דיין מיינונג, אַז ס'וואָלט גלייכער געווען אַז דו זאָלסט דיין מאַמען נישט זעהען, ווען דו ביזט אַזוי נאָהענט צו איהר.

— אָבער, פערשטעהט ר' מאָטיל, איהר קענט דאָך זי אָמבעסטען, איהר ווייסט דאָס אַמבעסטען. וואָס וועט זי זאָגען, ווען זי וועט מיך זעהען אין אַזאַ לאַגע, ווי איך געפין זיך איצט.

— געוויס וועט זי קיין נחת נישט האָבען, האָט מאָטיל געענטפערט, געוויס וואָלט זי פיל מעהר נחת און פערגעניגען געהאַט ווען זי וואָלט דיך געזעהען מיט עטליכע חדשים צוריק, אָבער ס'איז פערפאַלען, מיר זענען נישט ביי זיך אין דער האַנד, מיר קענען נישט זיין קיין צו גרויסע חכמים, באַר מיר זענען אין דער האַנד פון אויבערשטען... אַזוי ווי ער פיהרט אַזוי מוז זיין. זי וועט זיך מוזען שטאַרקען, דו וועסט מוזען דערצו העלפען.

— ווי אַזוי זאָלען מיר די דאָזיגע בעגעגעניש איינאָרדנען? האָט רוביבאַו געפרעגט, יעדענפאַלס ווי ס'זאָל נישט זיין, דאַרף מען דעם ענין פאָרזיכטיג און דעליקאַט אַדורכפיהרען.

— ס'פערשטעהט זיך האָט מאָטיל געזאָגט, איהר וועט דאָ בלייבען און איך וועל אַליין געהען צו שרה'ן און וועל זי בהדרגה צוגרייטען צו דער בעגעגעניש, און ווי איך וועל איינזעהען אַז ס'איז צייט אַז איהר זאָלט קענען קומען וועל איך אייך צו־וויסען געבען.

— איך פערלאָז זיך פולשטענדיג אויף אייך און אויף אייער פּראַקטישען שכל, האָט הייבריך געזאָגט, בעמיהט זיך אָבער, אַז מיין מאַמע זאָל דאָס אַמווייניגסטען עמפינדען און עס זאָל איהר חלילה, נישט שאַדען.

ר' מאָטעל האָט אַ קעם געגעבען מיט דער האַנד דיין ברייטע באָרד, זיך געריבען דעם שטערען געטראַכט ווי אַזוי ער זאָל דעם ענין אָנהויבען, ער האָט נאָך אין זיין גאַנצען לעבען נישט געהאַט אַ דורכצופיהרען אַזאַ מיסיע און איצט האָט ער זיך גענומען צו דער דאָזיגער שווערער אויפגאַבע, ער האָט זיך אָנגענומען מיט כוח און איז אַוועק צו שרה דער אלמנה. אויפן וועג האָט ער זיך געמאַכט אַ פּלאַן. פון דעם וואָס ער האָט צו רעדען, מ'קען זיך פאָרשטעלען די אויגען וואָס שרה האָט געמאַכט, ווען זי האָט דערזעהען ר' מאָטלען צום צווייטען מאָל ביי זיך אין שטוב. דאָס האָט דאָך קיינמאָל נישט פּאַסירט.

(פאָרטזעצונג קומט).

פערשאַרפט דעם שטרייק אין דער קאַטאָ=בראַנזשע

(2) אין שייכות דערמיט, וואָס די לעצטע קאָנפערענץ אין אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט וועגען דעם סכסוך אין דער קאַטאָ-בראַנזשע האָט געגעבען אַ נעגאַטיווען רעזולטאַט, איז נעכטען פאַרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די שטרייקענדע אַרבייטער (אין דער „רעסורסאַ", אויף קי־לינסקיעגאָ 123), און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען בשום אופן נישט איינצוגיין אויף דעם פאָרשלאַג פון די פאַבריקאַנטען צו רעדוצירען די לוינען אויף 35 פּראָצענט, און דעם שטרייק אָנצוהאַלטען ביז צום פולען זיג.

געקומען זוכען אַרבייט

און צושעדיגט געוואָרען פון אַ טראַמוואַי

(2) די 28-יעהריגע גענאָוועפאַ מאַלינאָווסקאַ, אַן אַרבייטסלאָזע דינסטמיידעל פון טאָמאַשאָוו, איז נעכטען געקומען קיין לאָדז זוכען אַרבייט.

אנשטאט אַרבייט אָבער האָט זי נעכטען „אָנגעטראָפען" אויפן טראַמוואַי נומער 1, וועלכער האָט זי אויף דער פּיעטריקאָווער גאַס, נעבען נומער 156 אַ מוראדיגען שטויס געטון, און שיער איבערגעפאָהרען.

גאַנץ איז זי פונם שטויס נישט אַרויס, און פאַנאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אינגאַנצען אַ צוניוזקטע מיט אַ פערוואונדעטען קאָפּ, און מיט אַ צובראָכענער האַנד.

עיז תחת דירה=געלד

און אָנדערטהאַלבען יאָהר תפיסה תחת עין...

(2) דער באַלעבאָס פון פּאַביאַניצער 44 איז אַ ביטערער באַלעבאָס.

ער געהערט צו דעם מין „גאָספּאָדאַזשעס", וואָס מ'ווייזט זיי שיטער און זיי וואַקסען נעדיכט.

האָט ער געמאָהנט און געמאָהנט ביי זיין לאָקאַטאָרקע ס'דירה-געלד, און אַזוי ווי זי האָט איהם נישט געקאָנט שנעל צאָהלען — האָט ער געהאַלטען אין איין אַרומקריגען זיך מיט איהר.

די לעצטע דירה-געלד-„דיסקוסיע" צווישען זיי האָט זיך געענדיגט דערמיט, וואָס דער „יורנעד" באַלעבאָס האָט אויסגעהאַקט אַן אויג זיין לאָקאַטאָרקע.

דערפאַר טאַקע האָט ער נעכטען בעקומען אַ פּסק פון געריכט — אָנדערטהאַלבען יאָהר צו וואוינען אין תפיסה אָהן דירה-געלד...

יעקב גלאַטשטיין אין לאָדז

נעכטען האָט געווייַלט אין לאָדז אַ זעהר חשובער גאַסט — איינער פון די שטאַרקסטע רעפּרעזענטאַנטען פון דער מאָדערנער יודישער ליריק אין אַמעריקאַ, דער דיכטער יעקב גלאַטשטיין.

ער איז איינער פון אונזערע בעגאַבטסטע און אָריגינעלסטע ניו-יאָרקער דיכטער און צוזאַמען מיט אונזער לאָדזער א. גלאַנץ-לעיעלעס — דער פיהרער פון דער בעקאַנטער מאָדערניסטישער דיכטער-גרופּע „אין זיך".

נעכטען האָט דער חשובער גאַסט בעזוכט אונזער רעדאַקציע.

היינט פאָהרט ער אַרויס צוריק קיין ניו-יאָרק

„אַ געלעכטער אין אַ זייט"...

דער רייזיגער ערפאָלג פון איצטיגען „אַראַראַט"=פּראָגראַם

די פאָרשטעלונגען פון דעם איצטיגען שלאָגער=פּראָגראַם א. נ. „אַ געלעכטער אין אַ זייט", וועלכער ווערט געגעבען אין „פילהאַרמאָניע" ווערט געשפּילט ביי פול געפּאַקטע הייזער.

דאָס פּראָגראַם האָט אַ שטורמישען ערפאָלג.

דער שטרייק פון מאָלער און לאַקירניקעס

(א) אויף מאָרגען, מיטוואָך, איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ קאָנפערענץ אין אַרבייטס=אינספּעקטאָריאַט וועגען דעם סכסוך פון די מאָלערס און לאַקירניקעס.

מען רעכענט, אַז דער לאַנג-דויערענדער שטרייק וועט איצט ליקווידירט ווערען.

געפונען אַן דערמאָרדעטען אין פּאַביאַניץ

(2) נעכטען האָט מען אויף אַ זייטיגער גאַס אין פּאַביאַניץ, געפונען אַן דערמאָרדעטען מאַנספּערזאָן.

ווי עס האָט זיך דערנאָך אַרויסגעשטעלט, איז דאָס געווען דער פּאַביאַניצער איינוואוינער טאָמאַש גראַניס — אַ מוירער.

דעם דערמאָרדעטען האָט מען אָפּגעפיהרט אין פּראָזעקטאָריום און פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג, כדי צו ענטדעקען די מערדער.

געשפּאָלטען מיט אַ האַק דעם קאָפּ

(2) צווישען די צוויי שכנים פון פּלאַץ-קאָשטשעלני 8, דעם 20-יאָהריגען קאַזשימיעזש וואַשטשיק און דעם 22-יעהריגען וואָווזשיניעץ ביעלאַווסקי, איז זונטאָג אויסגעבראָכען אַ קריגעריי, וועלכע איז באַלד איבערגעגאַנגען אין אַ געשלעג.

ביעלאַווסקי איז אַריין אין שטוב און געכאַפּט אַ האַק, מיט וועלכער ער האָט דערלאַנגט וואַשטשיק'ן 3 מאָל אין קאָפּ. וואַשטשיק איז געפאַלען אויף דער ערד, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

די שכנים האָבען אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

ביעלאַווסקי איז אַרעסטירט געוואָרען און איינגעזעצט געוואָרען אין אַרעסט. די אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

אויסטערלישער זעלבסטמאָרד

(2) צהערנעכטען פונקט 12 ביינאַכט האָט זיך אין איהר וואוינונג אויף מאַרטשינאַ-גאַס גע'סמ'ט מיט אַ געמיש פון סובלימאַט און אַ וואַנצען-פּראָשעק, די 22-יעהריגע אַנטאָנינאַ דראָזשדזשינסקאַ.

אין אַ גוסס'ן צושטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

די סיבה פונ'ם זעלבסטמאָרד איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

היינט פּרעמיערע אין רעווי-טעאַטער „באַגאַטעלאַ"

היינט, דינסטאָג קומט פאָר אין רעווי-טעאַטער „באַגאַטעלאַ", פּיעטריקאָווער 94, די פייערליכע פּרעמיערע א. נ. „פרעהליכע פּאַראַדע", מיט אַ גאַנץ נייעם אַנסאַמבל.

געשפּילט ווערט היינט 2 מאָל, 8 און 10 אָווענד.

גרויסער קאָנצערט פון „שיר" אין העלענאָוו

דער „שיר", וועלכער האָט זיך ביי אונז אין שטאָט שוין לאַנג קונה-שם געווען מיט זיינע קינסטלערישע אויפטריטען, טרעט אויף דעם קומענדיגען שבת דעם 25 אויגוסט 8,30 אָווענד מיט אַ גרויסען קאָנצערט אין „העלענאָוו" אונטער דער ליייטונג פון פּראָפ. י. פּייווישיס.

די געניטע האַנט פון פּראָפ. פּייווישיס בעוויזט שטענדיג אַרויסצובעקומען פון כאָר די שענסטע, פיינסטע און צאַרטסטע אויספיהרונג הן פון קלאַסישע מוזיק, הן פון דעם אויך נאָהענט אונז צום האַרצען יודישען פאָלקס-ליד.

דאָס פּראָגראַם נעמט אַרום קלאַסישע מוזיק און יודישע פאָלקס-לידער אויסגעפיהרט דורך דעם געמישטען שיר-כאָר, מיטן אַנטייל פון פילהאַרמאָניע אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ס. פּעטרושקאַ. אַ חוץ דעם טרעט אויף דער ספּעציעל איינשטודירטער מענער-כאָר, וועלכער וועט אויפפיהרען די בעריהמטע שאַפונג פון ז. זילבערץ „על נהרות בבל".

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי —	— — —	86.00
3 פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע —	43.75
4 „	דאָלאַרובקאַ —	53.60
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)	68.13
5 „	וואַרשאָווער מ.-ב. 1934	60.25
5 „	לאָדזער „ „	52.00
ענגלישער פונט —	— — —	26.61
דאָלאַר אָפיצ. 5.22.75	נישט אָפיצ. —	5.16
גאָלד-דאָלאַר —	— — —	8.93
גאָלד-רובל —	— — —	4.60
דייטשער מאַרק —	— —	1.93

Doktór KLINGER
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער=שוואַכע
און ווענערישע קראַנקהייטען
Andrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 6 ביז 8 אָוו.
זונטאָג און פייערטאָג פון 10 ביז 12.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 201=93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער=שוואַכע=בעהאַנדלונג,
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָווענד.

צום אָפּפאָהר פון לייבל זילבערשטיין קיין ארץ-ישראל

זיין 35-יעהריגע געזעלשאַפטליכע טעטיגקייט האָט זילבערשטיין אָנגעהויבען אַלס מיטגרינדער פון „לינת הצדק". ער גרינדעט די נאַכט-פּאָגאָטאָוויע. אין יאָהר 1910 בשעת דעם קריזיס ביי די לאָדזער יודישע וועבער, העלפט ער גרינדען פאַר זיי אַ ספּעציעלע אונטערשטיצונגס-קאַסע. ער איז אויך מיטגרינדער פון „חסד של אמת".

ביים אויסברוך פון וועלט-קריג, ווען אונזער שטאָט איז געווען איבערפולט מיט היימלאָזע פון קאַליש און אַנדערע שטעט, גרינדעט ער דאָן דעם היימלאָזען-קאָמיטעט. ער אַרבייט אויך אינטענסיוו אַלס מיטגליד פון רויטען קרייץ, נעמט אויך פיל אַנטייל ביים איינאָרדנען די ביליגע פּסח קיך אין די מלחמה-יאָהרען, איז מיטגרינדער פון די רעליגיעזע נאַציאָנאַלע גימנאַזיום „בית אולפנא" אַרבייט פאַרן קרן קימת, איז פערוואַלטונגס מיטגליד פון היגען „מזרחי" און אויך מיטגליד פון פּאַרטיי-ראַט פון „מזרחי" אין פּוילען.

ער האָט פערלאָזט לאָדז, כדי זיך צו בעזעצען אין ארץ-ישראל.

אַלץ נאָך וועגען דער קראַנקער חלוצה

(בריף אין רעדאַקציע)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערקלערונג פון ווינצע-פּראָצעס ה' העניך בערגער מכח דער קראַנקער חלוצה, וויל איך נאָך געבען אַ קליינעם ענטפער.

וואָס שייך דעם ווי אַזוי ס'ווערט רעאַליזירט דער קהלה-בודזשעט פאַר אויסהאַלטען קראַנקע אין שפּיטאָלען וועל איך אָנווייזען אויף אַ קליינעם פאַקט: אין דערוועלבער צייט ווען די קהלה האָט זיך אָפּגעזאָגט צו געבען פאַר אַ קראַנקער ציוניסטישער חלוצה דריי טעג אויפענטהאַלט אין שפּיטאָל, וואָס בעטרעפט 21 זלאָטעס האָט מען אין גאַס אָרומגעטראָגען צום פערקויפען אַ צעטעל פון קהלה פאַר אַ קראַנקען אגודה-אָנהענגער אין שפּיטאָל 34[9 .1146. פון 17 יוני 1934 באַרעכענט ווי דער צעטעל איז אויסגענוצט געוואָרען גאָר 3 טעג אַנשטאָט 10, וואָס שייך ווידער דעם וואָס ה' העניך בערגער פערלאַנגט פון מיר אַ קבלה שטעל איך צו דיספּאָזיציע 200 זל. אויב דער ווינצע-פּראָצעס וועט מקבל-זיין, אַז ער האָט נישט געזאָגט אַזוי ווי איך האָב דאָס פאָרגעשטעלט, איך ערקלער באַכאַמאָל, אַז איך וויל מעהר נישט פּאָלעמיזירען.

מיט דרך-ארץ
ש. לעווי.

ראַדיאָ=פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 21-טען אויגוסט 1934

6,30 פריהמאָרגען-אוידיציע. 6,35 פּליטען. 6,38 גימנאַסטיק 6 53 פּליטען. 7,05 פריהמאָרגען-צייטונג. 7,10 פּליטען. 7,20 הויז-ווירטשאַפט. 7,25 פערשידענעס. 7,35 טאָג-פּראָגראַם. 11,57 צייט-סיגנאַל. 12,03 וועטער. 12.05 פּרעסע. 12,10 קאָנצערט. 1 מיטאָג-צייטונג. 1,05 אוידיציע פאַר קינדער. 1,20 קאָנצערט. 1,55 פון אַרבייטס-מאַרק. 2 עקספּאָרט=קאָמוניקאַטען. 2.05 האַנדעלס-קאָמוניקאַטען. 4 מוזיקאַלישער רעפּאָרטאַזש. 5 פּ.ק.א.-קאָסטען. 5,15 קאַמער=קאָנצערט. 6 פּאַרלעזונג. 6,15 אַריעס און לידער. 6,45 פּאָסט-קאַסטען. 7 פערשידענעס. 7.10 פּראָגראַם אויף מאָרגען. 7,15 קלאַוויר-שאַפונגען. 7,50 ספּאָרט. 8 אויסדערוועהלטע געדאַנקען. 8,02 ליטעראַרישע פערטעל-שעה. 8,12 פּליטען. 8,35 פּליטען. 8,45 אָווענד=צייטונג. 8,55 קאָנצערט. 10,30 רעפּעראַט 10,45 פּליטען. 11 וועטער.

■ ■ ■

פון אויסלאַנד

6,30 קאָנצערט פון מאָסקווע. 7,20 קאָנצערט פון לאַהיטי. 8 קאָנצערט פון לאָנדאָן. 8.15 קאָנצערט פון בוקאַרעסט. 8,45 אָפּערע פון מיילאַנד. 9 קאָנצערט פון וויען.

Dr. med. Trepman
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216=90
ספּעצ. פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענערשוואַכע אויך אַלע אַרט אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8—12 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאַל פאַר פרויען.

DR. MED.
H. Różaner
הויט, ווענערישע און מענער=שוואַכע קראַנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפּפאַנגט פון 8—10 און פון 5—8 אָוו.

ראַטעוועט אייער געזונט
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.
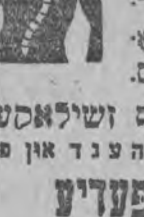
דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַקעס. — גומי=זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל=אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ
אויס לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פּראַנט פּאַרטער), טעל. 177=09 נאָהענט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאומבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק=בריף.
(אין זעגרוש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

קראַנג=קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט פרעזענטירעו מיר א פילם פון דער שלאַגער-סעריע Metro Goldwin Meyer א. נ.

„פאַסירונגען אין האַלבער נאַכט“

אין די הויפט=ראָלען: Loreta Jánig און Ricardo Cortez | אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג=צוגאַבע און די נייעסטע אַקטואַליטעטען פון Fox | אַ נהייב פון די סעאַנסען 4.30, שבת און יום-טוב 12 בייטאָג.

קליינע
אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

עס ווערט געברויכט פון זאָפאָרט ערשטקלאַסיגע האַנד-נייהערינס צו דאַמען-מאַגאַזין. צו מעלדען זיך ביי י. שלאַמאָוויטש, קאַמיעננאַ 1. 3432

ס׳ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטע מאַשין-בייערין צו סוויטערס, ווי אויך אַ לערן-יונגעל. צו ערפאַהרען פראַנצישקאַנער 15, וו. 19, פּראָנט. 3433

פערשידענעס

אַ בוכהאַלטער-בילאַנסיסט פּראַנטוואָרטליכער שטייער-קענער מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק נעהמט אָן אַרבייט אין שייכות מיט׳ן איינפיהרען ביכער — נאַדזור — און אָרדנונג ברענגען פערנאַכלעסיגונגען. טעל. 109-65 ביז 10 פריה און פון 2–5 נאָכמיטאָג.

אַ מערעזשקע=מאַשין מיט איין נאָדעל צו טאַשען-טיכלעך פאַסט ניי, געלעגענהייטליך צו פערקויפען. פּיעטריקאָווער 169 אין וועש-געוועלב. 3427

איך זוך צו קויפען אַ שליידער-מאַשין צו גאַרן. קלינגען טעל. 205-34.

צו פערקויפען אַ 8-טער סוויטער-מאַשין ביי קרישטאַל, נאַד לודקאַ (נייע גאַס) 2, געוועלב 11.

הרב שליט״א מקאַמינקע שטעהט איין ביי מ. ד. איקאַ פּיעטריקאָווער 36, הרב הכ״ל אשר נכד להצדיק הר׳ זישא ויאַניפּאָלי וייה״רב הצ׳ ומולנאה בעל התולדות יעקב יוסף ולהצ׳ הר׳ פנחס הגדול (מקאָריץ), ולר׳ שמואל מקאמינקע זכותב מכלל וגן עלינו ע״כי להושע תשועה גרולה.

רעוואָלוציע !!! דער ווענאַמירטער פריזיער-אַנשטאַלט י. יאַקובאָוויטש, פּיעטריקאָווער 60 האָט באַשלאָסען אויפ׳ן זומער-סעזאָן צו פערקלענערן די פּרייזען. ראַזירען 20 גר., שערען 40 גר., דעם קאָפּ וואַשען 30 גר., עלעקטרישער מאַסאַזש 20 גר., ערשטקלאַסיגער מאַני קור 70 גר. איילט אַלע מאַסענווייז צו יאַקובאָוויטשען.

Zaginiono został weksel na zł. 100.– pł. 18/7 z wyst. B.Feldman, Łódź, Nowomiejska 30, na zlecenie M. Sznajdera. Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić do Feldmana, Nowomiejska 30. 3431

לאָקאַלען

2 צימער און קיך מיט בעקוועמליכקייטען אָפּצוגעבען פון זאָפאָרט פון ווירט גדאַנסקאַ 90. צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

2 צימער און קיך עווענטועל 3 צימער און קיך פּראָנט, נישט העכער פון 2-טען שטאָק, אין דער געגענד פון שרודמיעסקאַ ביז גדאַנסקאַ, נאַוואָמיעסקאַ, זגערזשער ביז׳ן באַלוטער פלאַץ אָדער אָנהויב בזשעזשינער ווערט פון זאָפאָרט געזוכט צו דינגען דירעקט ביים ווירט. אָפערטען אין אדמ. אונטער „W.“

האַלאָ! האַלאָ!

איבעראַשענדער סורפּריז פאַרן געעהרטען לאָדזשער פּובליקום

דער גוט=בעקאַנטער און קאָנצעסיאָנירטער

קונסט=פאָטאָגראַפישער אַנשטאַלט

„POLONJA“

האָט זיך איבערגעטראָגן און געפינט זיך איצט אין אַ ניי-מאָדערן לאָקאַל

אויף גדאַנסקאַ 31

און בעזיצט די נייעסטע אויסלענדישע פאָטאָ=אַפּאַראַטען און הערליכע דעקאָראַציעס.

צוליב דער ערעפנונג בעקומט די ג׳ קונדשאַפט אַ ספּעציעלע פּרעמיע ד. ה. **6 רעטושירטע פאָטאָגראַפיעס** אויף זייד-פּאַפּיר און אַ פערגרעסערט פאָטאָגראַף און אויסערדעם **אַ שפּיגעלע** מיט זיין אייגען בילד **נאָר פאַר 1.50 זל.**

ב ע מ.: פאַר שילער, קבוצות פעראיינען און געז. אינסטיטוציעס די גרעסטע הנחות. ס׳ווערט אויך אויסגעפיהרט אַמאַטאָרסקע פאָטאָ-אַרבייט זעהר ביליג און פּינקטליך. אויף וואונש בעקומט מען אין מיין אַנשטאַלט שעהנע טעאַטער-קאָסטיומען, אַלץ ניי.

מ י ט א כ ט ו נ ג

י. גוטערמאַן אינה. פון **„POLONJA“**
גדאַנסקאַ 31.

„PRACA“

פרויען-פאַך-קורסען ביים פעראיין צו פערשפּרייטען פאַך-קענטניש צווישען יודישע פרויען
וואָלטשאַנסקאַ 21, טעל. 167-15

נעהמט אָן איינשרייבונגען אויף פאָלגענדע אָפּטיילונגען: 1) קונסט-שטיקעריי, 2) דאַמען-שניידעריי צושניידען, 3) קאָרסעטען-פאַך, 4) הוטען-פוצעריי, 5) וועש-פאַך — צושניידען, 6) אָנדולאַציע, 7) מאַניקור.

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 9—1 און 3—7

קאַמוניקאַט.

דער זייגערמאַכער און יובעליר-אַנשטאַלט פון **I. SOŁOWEJCZYK**

געג. פון 1902, מאַכט בעקאַנט די ג׳ קליענטען, דאָס פון 15-טען ד.ה. האָט ער איבערגעטראָגען דעם אַנשטאַלט פון פּיעטריקאָווער 27

אויף פּיעטריקאָווער 54.

בעמ.: מיט׳ן נייעם איינגענטימער פון געשעפט פּיעטריקאָווער 27, האָב איך נישט קיין געשעפטן.

כ׳קויף און צאָהל די העכסטע פּרייזען פאַר בריליאַנטען, גאָלד און זילבער און פיהר אויס זעמטליכע פאַך-אַרבייטען.

Lek. dentysta
St. Gelberg

זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108=33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7 אָוו.

Dr. med.
Ignacy Grynberg

ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15.

Dr. med. **H.GUTSTADT**
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
Zachodnia 62 (Śródmiejska 14)
tel. 129-52.
נעמט אָן פון 11–1 און פון 5–7 נאָכמ.

Dr. med.
Aleksander MARGOLIS
צוריקגעקעהרט
PRZEJAZD 20, tel. 112-81
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעצ. פון מאַגען און רישטעס)
נעהמט אָן פון 5–6 נאָכמ.

Dr. med.
IGN. MARGOLIS

אויגען=אַרצט
האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן פּערזענליך
Piotrkowska 113, tel. 165=17
פון 1–2 און פון 5–7.

כעמיש=באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
מ. שאַץ
לאָדז, פּעטריקאָווער 37.
פיהרט אַדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, אאַ.

Poradnia
WENEROLOGICZNA

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען
איז געוואָרען איבערגעטראָגען
אויף 2 זשעלאַזנאַ 2
(פּיעטריקאָווער 47)
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט,
זונטאָג און הגאות פון 9–2 מיטאָג.
אַ וויזיט 3 זל.
פון 11–1 מיטאָג און פון 3–4 נאָכמ.
נעמט אָן אַ פרוי=דאָקטאָר.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
ווענעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס=סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. **GAWROŃSKI**
Ginekolog i Położnik
przeprowadził się
na ul. **Sienkiewicza 63**
tel. 124-51
przyjmuje od 5-6.

Lekarz-dentysta
ŻYTNICKA-KAHANOWA
WZNOWIŁA PRZYJĘCIA
11 listopada 9, tel. 133-53.

Gimnazjum Męskie

z prawami gimnazjów państwowych i

SZKOŁA POWSZECHNA

Tow. Szerzenia Oświaty i Wiedzy Techn. wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 46-48, tel. 106-64.

עס ווערען אָנגענומען שילער צום נייעם שול-יאָהר 1934/35.
די יודישע למודים ווערען אונטערריכט אין אַ גרעסערען מאַסשטאַב.
אין דער פאָלקס-שולע איז דער שכר=לימוד **15 זל. אַ חודש** אין אַלע 6 קלאַסען.
ביי דער פאָלקס-שולע ווערט געעפענט אַ פּרעבעל-שולע פאַר יונגלעך און מיידלעך פון 3 ביז 6 יאָהר. אין דער פרעבעל-שולע איז דער אָפּצאָהל **12 זל. אַ חודש.**
די קאַנצעלאַריע, פּאָמאָרסקאַ 46, איז טעטיג יעדען טאָג פון 8 ביז 2 און פון 5 ביז 7.

Dr.
S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), היילט מענער = שוואַכע וואָיינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129=45
נעמט אָן פון 8–2 נאַכמ. און פון 4–9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8–2 נאַכמ.
פאַר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med. **Niewiażski**

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען.

ברוך-קראַנקע !!!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם אין גאַנץ פּוילן בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אָנערקענט פון פיל ביי וויכטיגע פּראָפעסאָרען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך=ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי-הייל-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, רא דיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד הייל-באַנדאַזשען פאַר צוריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אינדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען געגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס. דוירערהאַפטע און אַלע אַרט פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפּרובטע די הייל-באַרימטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אָנערקענטע מעטאָדע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הייל-גאָרסעטען פאַר פערקריסונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, לייטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואַקסענע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר שמערצליכע פּלאַטפיס לויט גיפּס-מאָדעל.

אכטונג! אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט. **אכטונג!**

30 יעהריגע פּראַקטיק. פולע גאַראַנטיע !
ערמעסיגטע פּרייזען ! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.
עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסע-כאָריך).

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל=אַנשטאַלט אין לאָדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאַנק

דערמיט מאַך איך עפענטליך בעקאַנט, אַז זינט יאָהרען האָב איך געליטען אויף אַ שווערע צווייזייטיגע ברוך-קראַנקהייט, וועלכע ס׳האָט מיר ערשט בעזייטיגט דער ה׳ דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10. דער דערמאָהנטער בעריהמטער ספּעציאַליסט האָט מיר פערלעגט אַ ספּעציעלען פראַנצויזישען פּאַטענטירטען גומי-באַנדאַזש. איך פיהל מיך זעהר גוט, כ׳קען געהן און אַרבייטען, פאַר וועלכעס איך דריק איהם אויס מיין הארציגסטען דאַנק און עמפּפעהל דעם ספּעציאַליסט אַנדערע רופּטור-קראַנקע.

(—) Raszkowski Adolf
Łódź, ul. Biskupa Bandurskiego 17
(dawniej Anna)

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה
פאַר׳ן טעקסט—8 גר. פרייטאָג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . . 4 .
זאָג׳ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . .
בייפּער דער שטאָרט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא—1 דאָל.

פּעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר׳ן אינהאַלט און פאַר מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג ניט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיני. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman